

conducătorii de cluburi, mai ales că cele două echipe, după caz, ocupau poziții în jumătatea inferioară a clasamentului, în cazul echipei Universitatea Cluj chiar ultima poziție, ce atrăgea retrogradarea, astfel încât jucătorii erau nemotivați să joace pentru o victorie sau un meci egal. A mai susținut că se obișnuia ca echipe aflate la mijlocul clasamentului, și care nu aveau multe șanse de performanță, să facă unele „blaturi” în sensul că, în timpul meciului, nu-și apărau șansele de a câștiga partida respectivă, astfel încât cedau punctele altei echipe:

- modalitatea de săvârșire a faptei de fals, menționată în rechizitoriu - *înserarea „unor mențiuni necorespunzătoare adevărului, sub aspectul conținutului, voinței reale a părților și a datei întocmirii” - nu este incriminată de dispozițiile art.290 C.pen.* care fac trimitere, în ceea ce privește modalitățile de săvârșire, la dispozițiile art. 288 C.pen., respectiv la „*falsificarea unui înscris ... prin contrafacerea scrierii sau subscrierii sau prin alterarea lui în orice mod...*”. S-a arătat că *atestarea unor fapte sau împrejurări necorespunzătoare adevărului este incriminată de dispozițiile art.289 C.pen., respectiv falsul intelectual, text care nu este incident în cauză.* De asemenea, s-a susținut că „*contrafacerea*” (plăsmuirea, ticluirea) este modalitatea de falsificare a unui înscris sub semnătură privată constând în reproducerea, prin imitare, a obiectului falsificat. Contrafacerea poate privi *scrierea* (conținutul înscrisului, cu respectarea cerințelor de formă) sau *subscrierea* (semnătura) și că alterarea este modalitatea de falsificare a unui înscris sub semnătură privată prin modificarea în sens material a acestuia (de exemplu, prin efectuarea unor adăugiri, ștersături, modificări în înscris). S-a susținut că atât activitatea de contrafacere, cât și activitatea de alterare, sunt ulterioare întocmirii înscrisului ce se presupune a fi fost falsificat, nu pot fi concomitente cu întocmirea actului cum este cazul acțiunii de atestarea unor fapte sau împrejurări necorespunzătoare adevărului. În opinia apărării, decizia legiuitorului de a nu incrimina aceasta modalitate de săvârșire a infracțiunii este justificată de faptul că părțile, în înscrisurile sub semnătură privată, își asumă riscul de a consemna tot ce dorește ele, acordul lor de voință reprezentând legea părților (subliniindu-se că în același sens s-a exprimat și doctrina care a arătat că „*nu trebuie să se confunde folosirea de acte scrise mincinoase cu servirea de înscrisuri false (un act scris poate fi mincinos fără a constitui un fals)*”). În final, s-a arătat că *nu el a depus înscrisurile respective la organele de urmărire penală, că nu le-a folosit în procedura desfășurată la Federația Română de Fotbal și că, în fața instanței, a menționat expres că nu înțelege să invoce aceste înscrisuri în apărarea sa.*

VIII. 2 - apărările inculpatei CIUL ALINA FLORENTINA (sinteză):

- s-a invocat excepția de necompetență a Tribunalului București cu privire la încheierea din camera de consiliu, din data de 11.09.2008, având ca obiect soluționarea cererii de autorizare a localizării utilizatorilor serviciilor de telefonie mobilă, încheiere prin care se admite cererea procurorului și se emite autorizația cu nr.732/AI/2008 privind localizarea pentru datele 15.04.2008,

19.05.2008 si 20.05.2008, date anterioare începerii urmăririi penale pentru utilizatorul postului portabil aparținând Societății civile de avocați „CIUL&ASOCIAȚII”, utilizator avocat ALINA CIUL. În opinia apărării, **încheierea și, pe cale de consecință, autorizația sunt date cu încălcarea regulilor de competență după calitatea persoanei** (CIUL ALINA FLORENTINA având calitatea de avocat, în Baroul București, calitate care atrăgea competența Curții de Apel București). A menționat inculpata că, pe tot parcursul motivării încheierii de ședință emisă de Tribunalul București, dată în camera de consiliu, din 11.09.2008, este arătată, în mod explicit, calitatea sa de avocat; în aceste condiții, a arătat inculpata în concluziile scrise, Tribunalul București avea posibilitatea să constate și să invoce din oficiu necompetența de soluționare a cererii procurorului, în raport de calitatea de avocat având obligația declinării/trimiterii cererii spre competență soluționare Curții de Apel București. În final, inculpata a solicitat să se constate că efectul și consecința imediată a necompetenței instanței (*Tribunalul București*) după calitatea persoanei (*avocat*) conduce la nulitatea încheierii și înlăturarea probelor obținute în mod nelegal pe baza acestei hotărâri judecătorești (localizările aflate în vol. 3 al dosarului urmărire penală), invocând în acest sens dispozițiile art.64 din C.pr.pen., potrivit cărora mijloacele de probă obținute în mod ilegal nu pot fi folosite în procesul penal. În opinia inculpatei, nulitatea cauzată de încălcarea normelor de competență după calitatea persoanei este una absolută, care nu poate fi înlăturată în niciun fel. Inculpata a arătat că problematica interceptării convorbirilor telefonice și localizarea terminalelor telefonice mobile au mai format obiectul preocupărilor instanței supreme cu prilejul judecării altor cauze. Astfel, Înalta Curte de Casație și Justiție a motivat că legalitatea interceptărilor și înregistrărilor audio sau video nu este legată de începerea urmăririi penale, ci de respectarea condițiilor prevăzute în art. 91 C.pr.pen., respectiv existența unor indicii privind pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni; infracțiunile să facă parte din cele enumerate la alin. (2) al articolului; să fie necesare pentru stabilirea situației de fapt ori pentru identificarea sau localizarea participanților care nu ar fi posibilă prin alte mijloace ori cercetarea ar fi mult întârziată; ultima condiție fiind aceea a autorizării de către judecător. A menționat inculpata că, în prezenta cauză, acesta ultima condiție privind autorizarea localizărilor nu a fost realizată, întrucât *autorizația privind localizarea pentru datele 15.04.2008, 19.05.2008 si 20.05.2008, a fost dată de către o instanță necompetentă (Tribunalul București), în raport de calitatea sa (aceea de avocat), încălcându-se flagrant dispozițiile art.28 alin. 1 lit.b C.pr.pen. (instanța competentă fiind Curtea de Apel)*. În final, s-a solicitat ca la pronunțarea sentinței pe fondul cauzei să nu se rețină probele obținute în baza autorizației nr.732/AI/11.09.2008 privind localizarea pentru datele 15.04.2008, 19.05.2008 si 20.05.2008;

- a întocmit antecontractul de vânzare cumpărare nr.29/15.04.2008 în *condițiile art.3(1) lit.c, Cap.1 din Legea nr.51/1995 și conform cu art.92 pct.1 și 2 din Statutul profesiei de avocat*, care îi permitea să redacteze acte juridice, să ateste identitatea părților, a conținutului și a datei actelor,

acționând cu bună-credință și profesionalism la redactarea acestuia prin *consemnarea în conținutul său a tuturor elementelor de identificare a terenului, rezultate din înscrisurile puse la dispoziție de părțile semnatare, precum și a voinței părților exprimate în fața sa la data încheierii actului*. Folosirea de către client a antecontractului de vânzare-cumpărare în scopuri ilegale, fără cunoștința sa, nu o face responsabilă. A arătat că s-a conformat obligației de a ține evidenta actelor întocmite conform legii și le-a păstrat în arhiva profesională, în ordinea întocmirii lor, în conformitate cu dispozițiile art.92 pct.1 și 2 din Statutul profesiei de avocat. În consecință, prin activitatea desfășurată și prin antecontractul de vânzare-cumpărare nr.29/15.04.2008, redactat și atestat de către ea, în calitate de avocat, în temeiul contractului de asistentă juridică nr. 101056/15.04.2008, nu a falsificat vreun înscris, nefiind întrunit conținutul constitutiv al infracțiunii prevăzute de art.290 alin.1 C.pen.. S-a susținut că *niciuna dintre părțile semnatare ale antecontractului de vânzare – cumpărare nr. 29/15.04.2008 nu-si contestă semnătura* și organul de urmărire penală nu a demonstrat că pe antecontractul de vânzare - cumpărare nu este semnătura originală a părților semnatare sau că acestui act i s-ar fi adus modificări specifice celor incriminate de legea penală, că nu există nicio probă din care să rezulte că cele menționate în act nu sunt conforme adevărului, existând la dosarul cauzei toate înscrisurile care probează realitatea loturilor de teren tranzacționate;

- neexistând un înscris falsificat în vreunul din modurile descrise de legea penală, nu poate fi reținută nici fapta de favorizare a infractorului, întrucât *nu a încercat, în niciun mod descris de legea penală, să-i favorizeze pe inculpații George Becali și Teia Sponte, mai ales că, referitor la persoana inculpatului Teia Sponte, până la finalizarea rechizitoriului și trimiterea dosarului la Curtea de Apel Cluj nu a existat nici un fel de interferențe profesionale sau de altă natură între ea și acest inculpat*. S-a mai susținut că *nu sunt întrinite elemente constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 264 C.pen.* deoarece: 1) favorizatorul (Ciul Alina Florentina) trebuia să își dea seama și să vrea să dea ajutor infractorului, chiar în condițiile inexistenței vreunei înțelegeri prealabile; 2) favorizatorul (Ciul Alina Florentina) trebuia să știe că cel căruia îi dă ajutorul este un infractor, respectiv o persoană care a comis o infracțiune. S-a susținut că dacă făptuitorul nu are cunoștința că cel pe care îl ajută a comis o infracțiune, faptei acestuia îi lipsește elementul subiectiv, respectiv intenția directă sau indirectă, pentru a fi considerată infracțiunea de favorizare a infractorului. S-a arătat că, raportat la inculpații din prezenta cauză (George Becali și Teia Sponte), *la data întocmirii antecontractului de vânzare-cumpărare nr.29/15.04.2008 nu avea cunoștință despre faptul că aceștia erau urmăriți penal sau ar fi suferit o condamnare penală pentru care să fie dați în urmărire sau să fie emisă o sentință definitivă și executorie împotriva acestora*. Astfel, s-a concluzionat că nu se poate susține că a întocmit antecontractul de vânzare-cumpărare în scopul de a îngreuna ancheta D.N.A. și de a-i exonera de o posibilă răspundere penală pe învinuiții George Becali și Teia Sponte.

VIII. 3 - apărările inculpatului MARINO GHEORGHE RADU (sinteză):

- nu s-a făcut dovada, în afara oricărui dubiu, că respectivele antecontracte de vânzare-cumpărare sub semnătură privată ar conține date prin care să fi fost denaturată, în vreun fel, realitatea, în sensul că nu există dovezi că data încheierii antecontractelor ar fi anterioară încheierii acestora, adică falsă, că n-ar exista cauza actului juridic sau, dacă ar exista, aceasta ar fi prohibită de lege;

- atâta timp cât **lipsește orice activitate de contrafacere sau de alterare, în sensul textului de lege**, lipsește și intenția, astfel că lipsește atât latura obiectivă, cât și latura subiectivă;

- fapta constând în aceea că a declarat, audiat fiind în calitate de martor, în sensul existenței încheierii celor două antecontracte de vânzare-cumpărare, nu realizează conținutul infracțiunii de favorizare, întrucât ceea ce a declarat nu s-a dovedit a fi fals și nu constituie un ajutor dat unui infractor;

- **situația premisă a infracțiunii de favorizare nu este îndeplinită**, adică existența unui infractor;

- în subsidiar, în ceea ce privește infracțiunea de fals în înscrisuri sub semnătură privată, a susținut că **există o jurisprudență contradictorie cu privire la reținerea infracțiunii de fals în înscrisuri sub semnătură privată în situația „plăsmuirii”**. A menționat că, uneori, greșit s-a considerat că textului incriminator, prevăzut de art.290 Cod penal, i se poate da o interpretare extensivă, cu referire la situația „plăsmuirii”, plecând de la considerentele deciziei nr.1/1970 a fostului Tribunal Suprem, deoarece – în respectiva decizie de îndrumare – instanța supremă s-a pronunțat asupra încadrării juridice a faptei de a plăsmui un înscris oficial, iar nu un înscris sub semnătură privată. În susținerea opiniei contrare, a depus o decizie recentă a Secției penale, publicată pe site-ul Înaltei Curți de Casație și Justiție, respectiv decizia nr.564 din 18 februarie 2008. În concluzie, s-a susținut că în decizia de îndrumare a fostului Tribunal Suprem, pe care a invocat-o, pe de o parte, s-a făcut o interpretare extensivă a acestui text incriminator, iar pe de altă parte, se referă exclusiv la infracțiunea de fals intelectual;

- în ceea ce privește infracțiunea de favorizare a infractorului, a arătat că s-a reținut greșit în sarcina inculpatului Marino Gheorghe Radu că, în calitate de martor, a făcut afirmații socotite a fi de natură să îngreuneze urmărirea penală. Una dintre condițiile de existență a infracțiunii de favorizare a infractorului, care este accesorie și subsecventă, nu are autonomie de „lege lata”, este **ca ajutorul să fie de natură să îngreuneze urmărirea penală**. În concret, favorizarea este reținută în raport de cea de-a doua faptă de corupție, respectiv pretinsa dare de mită promisă față de jucătorii de la Universitatea Cluj. Or, fapta s-a consumat la data de la 4 mai 2008, când inculpatul George Becali a făcut promisiunea, iar împrejurarea că la data de 7 mai 2008 cineva „a mers cu o valiză” și a realizat conținutul „oferirii”, nu poate conduce la reținerea acestei modalități, fiind doar

promisiune de bani. Toată activitatea inculpatului, pretins caracterizată favorizatoare, **nu îndeplinește condiția legală „să îngreuneze urmărirea penală”**, pentru că urmărirea penală, și eventuala reținere a răspunderii penale, se circumserie infracțiunii în modalitatea „promisiunii”. A făcut referire la art.255 din Codul penal, la Convenția penală privind corupția, ratificată de România și a menționat că noul Cod penal, compatibilizează legislația și preia textul din Convenția europeană, așa cum România l-a ratificat;

- în ceea ce privește modalitatea de săvârșire a infracțiunii, *a susținut că „oferirea” este realizată în momentul în care se arată și se refuză banii*. Conform dispozițiilor legale, banii se confiscă chiar dacă oferta nu a fost urmată de acceptare, ceea ce este o anomalie, întrucât este „ofertă” pentru că nu a fost urmată de acceptare, pentru că - dacă ar fi fost urmată de acceptare - ar fi fost „dare”. În final, a susținut că nu se poate vorbi de „oferire” și, în această situație, banii nu pot fi confiscați, arătând că în prezenta cauză, se poate reține, cel mult, 0 „promisiune” de bani.

VIII. 4 - apărările inculpatului TEIA SPONTE (sinteză):

- din conținutul juridic al infracțiunii prevăzute art. 255 C.pen. **lipsește situația premisă** care, așa cum s-a arătat în doctrină, constă *„în prealabila existență a unui serviciu funcționând la o organizație de stat sau obștească având competența de a efectua acte de felul aceluia care ocazionează săvârșirea dării de mită. În cadrul acestui serviciu care constituie situația premisă își exercită atribuțiile funcționarul (sau alt salariat) față de care se săvârșește darea de mită. Infracțiunea nu poate fi concepută fără această situație premisă”*. **În cazul unei echipe de fotbal, din cadrul unui club sportiv, nu există situația unui serviciu în care jucătorii de fotbal să aibă, potrivit atribuțiilor de serviciu, competențe de a efectua acte determinate în accepțiunea textului incriminator;**

- edificatoare și relevante sub aspectul inexistenței situației premisă sunt **argumentele ordonanței nr. 95/P/2006 din 19.02.2008, emisă de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție, prin care s-a dispus neînceperea urmăririi penale față de Becali George și alții, într-o situație identică de (pretinsă) dare de mită și cu același autor principal**. Aceste argumente, care au stat la baza soluției de neîncepere a urmăririi penale dată anterior față de Becali George, sunt cele care au fost percepute ca fiind cea corectă și de către inculpatul Teia Sponte atâta timp cât, anterior săvârșirii faptelor imputate din 5-7 mai 2008, **nu a fost comunicată infirmarea soluției de neîncepere a urmăririi penale**. S-a susținut că, sub raportul laturii subiective, pretinsului complice, inculpatului Teia Sponte, nu i se poate reține că a cunoscut și a avut reprezentarea unei alte interpretări, contrare, cu privire la calitatea de funcționar sau alt salariat, în înțelesul legii penale, a jucătorului de fotbal, cum este cea susținută în rechizitoriu;

- din conținutul constitutiv al infracțiunii de dare de mită și, respectiv, al complicității la această infracțiune, **lipsește elementul material al laturii obiective care trebuie să conștie într-un**

ajutor sau înlesnire la o acțiune de corupere. Or, în cauză, ceea ce se impută prin rechizitoriu nu este un ajutor sau o înlesnire la o acțiune de corupere, ci un ajutor în vederea unei eventuale acțiuni preliminare pentru a se presta un joc sportiv corect și eficient în vederea obținerii unui rezultat egal sau a unei victorii. Deosebit de relevant sub aspectul elementului material al laturii obiective este că acțiunea imputată a fost una în vederea determinării la o corectă îndeplinire a îndatoririlor sportive. S-a mai susținut că probele administrate dovedesc faptul că exista o temere, cunoscută public în municipiul Cluj-Napoca, în privința faptului că echipa de fotbal Universitatea Cluj nu își va apăra, în acest meci, în mod corect șansele ca urmare a împrejurărilor generale și a unor demersuri anterioare întreprinse de conducătorii echipei adverse (astfel, potrivit relatărilor mass-media, în zilele anterioare meciului de fotbal din 07.05.2008, pe străzile municipiului Cluj-Napoca s-a desfășurat o manifestare a suporterilor echipei Universitatea, care le cereau jucătorilor acestora să-și apere corect șansele de joc. Mai mult decât atât, potrivit declarațiilor din cursul urmăririi penale, și celei din 7 noiembrie 2011 dată în fața Înaltei Curți de către martorul Bendorfean Traian, cu trei zile înainte de meciul CFR - Cluj și Universitatea Cluj, antrenorul primei echipe, Ioan Andone și președintele celei de-a doua echipe, Anton Doboș, s-au întâlnit în secret, foarte probabil având în vedere meciul apropiat, fapt cunoscut și de inculpatul Teia Sponte, ceea ce a condus la consolidarea convingerii acestuia că acționează pentru a zădărnici o conduită ilegală, respectiv o înțelegere frauduloasă a celor doi lideri de cluburi);

- lipsește cerința esențială care trebuie să însoțească acțiunea de corupere ca element al laturii obiective a infracțiunii, și care constă în aceea ca banii sau foloasele promise să constituie o plată (sau răsplată), un contraechivalent al conduitei lipsite de probitate a funcționarului (sau altui salariat). Or, este necontestat că banii nu au fost promiși cu titlu de retribuție pentru efectuarea unui act determinant lipsit de probitate, ci cu titlu de premiere pentru un joc corect și eficient, în care jucătorii să-și apere șansele (promisiunea acestor sume de bani nu reprezintă un contraechivalent pentru o conduită lipsită de probitate a jucătorilor de fotbal, ci pentru o prestație sportivă cât mai bună, corectă, eficientă și performantă);

- lipsește elementul laturii subiective, respectiv intenția de a corupe, primul argument pentru inexistența intenției de a ajuta sau înlesni o acțiune de corupere reprezentându-l chiar soluția de neîncepere a urmăririi penale dată anterior de DNA prin ordonanța nr. 95/P/2008 din 19.02.2008 în cauza având ca obiect pretinsa infracțiune de dare de mită prin oferta de premiere a echipei de fotbal Gloria Bistrița. Această soluție a fost comunicată oficial de procurorului George Becali, fiind cunoscută și de inculpatul Teia Sponte, vicepreședinte al Clubului Steaua, creându-le acestora, și celorlalte persoane din conducerea clubului sportiv, convingerea că promisiunea de premiere în scopul stimulării jucătorilor din alte echipe pentru un joc de fotbal corect și eficient nu constituie infracțiune. Așa fiind, și cum este cert că infirmarea soluției de neîncepere a urmăririi penale nu i-a fost comunicată lui George Becali anterior datei de 6-7 mai 2008, când se pretinde săvârșirea

infracțiunii, rezultă că inculpații Becali George și Teia Sponte nu au avut niciun moment reprezentarea că săvârșesc o infracțiune de dare de mită. În al doilea rând, a mai susținut inculpatul că, în lumea fotbalistică națională - antrenori, conducători de cluburi, finanțatori etc. - exista convingerea că premiarea jucătorilor de fotbal pentru rezultatele obținute, indiferent de unde venea ea, era permisă și, în orice caz, nu era interzisă și sancționată. Mai mult decât atât, Regulamentele FRF în vigoare la acest moment, 7 mai 2008, nu interziceau premiarea jucătorului de fotbal de către alte cluburi decât cel de apartenență, abia după scandalul mediatic declanșat la acea dată prin cazul „Valiza”, și începerea cercetărilor penale, regulamentele fiind modificate în sensul interzicerii și sancționării unor asemenea fapte;

- acțiunile sale cu privire la oferta de premiere de către inculpatul George Becali a unor jucători ai "Universității" Cluj *au avut, prin excelență, un caracter marginal, nesemnificativ și ocazional* (din întregul material probator, rezultă că finanțatorul echipei „Steaua” a luat în mod exclusiv inițiativa și a decis singur în privința premierii jucătorilor echipei „Universitatea” Cluj). Ajutorul pretins ca venit din partea inculpatului Teia Sponte nu are un caracter cert, substanțial și eventual legat de o acțiune de corupere, iar acesta a avut reprezentarea unei eventualități cu totul improbabile, fiind convins că merge la Cluj-Napoca pentru realizarea unor afaceri personale și, într-un subsidiar îndepărtat și improbabil, pentru a aduce niște bani care puteau servi fie pentru cumpărarea unor terenuri, fie pentru remiterea lor reprezentanților echipei Universitatea Cluj, dacă George Becali hotăra acest lucru;

- este incidentă *o cauză care înlătură caracterul penal al faptei, respectiv eroarea de drept invincibilă*. Astfel, s-a arătat că, spre exemplu, efectele prezumției de cunoaștere a legii penale au fost temperate pe calea jurisprudenței Curții de Casație din Franța care a admis eroarea invincibilă ca și cauză de înlăturare a caracterului penal al faptei, atunci când „*prevenitul nu a fost în măsură să evite eroarea fie informându-se el însuși, fie informându-se de la terți*”. S-a susținut că trebuie pornit de la principiul potrivit căruia vinovăția presupune, în orice caz, posibilitatea făptuitorului de a cunoaște caracterul ilicit al faptei sale, astfel că nu se consideră săvârșită cu vinovăție fapta prevăzută de legea penală săvârșită ca urmare a necunoașterii sau cunoașterii greșite a caracterului ilicit al acesteia din cauza unei împrejurări care nu putea fi în niciun fel evitată. În acest sens, s-a susținut că în jurisprudența și doctrina străină se evocă, în special, în acest context, situația în care informația eronată este dată de o autoritate administrativă, oficială. Or, în cazul de față, s-a arătat că „informația eronată” - respectiv faptul că „premierea” jucătorilor de fotbal în vederea apărării corecte a șanselor și obținerii unui rezultat favorabil nu au un caracter penal - a provenit de la organul de stat titular al acțiunii penale.

VIII. 5 - apărările inculpatului PIȚURCĂ VICTOR (sinteză):

- din conținutul constitutiv al infracțiunii de favorizare a infractorului *lipsește cerința esențială ca ajutorul să fie dat pentru a îngreuna sau zădărnici urmărirea penală* („a îngreuna” înseamnă a face dificultăți, a face greutate, a provoca întârzieri, amânări sau complicații, a pune piedici, a căuta să inducă în eroare sau să abată atenția de la o anumită împrejurare sau lucru, a deruta... ajutorul dat unui infractor pentru întârzierea sau eludarea cercetărilor... ori pentru sustragerea infractorului de la cercetările organului de urmărire penală);

- în mod nereal se susține în rechizitoriu că înscrisul sub semnătură privată (antecontractul semnat în calitate de martor de inculpatul Pițurcă Victor), ar fi fost falsificat, cu bună-știință, în conținutul acestuia, sub aspectul datei întocmirii deoarece, după cum ușor se poate constata, în mod direct, *înscrisul respectiv nu poartă nicio dată*;

- coindulpații au precizat instanței că *nu înțeleg să se folosească de aceste probe (înscrisuri) în apărare*;

- fapta de a semna în calitate de martor un antecontract de vânzare - cumpărare, nedatat, și care urmărea exclusiv atestarea unei operațiuni juridice, precum și afirmația din declarația de martor din 25.09.2008 că „*semnarea acestuia ar fi avut loc într-o după-amiază și cu certitudine cu mult înainte de a apărea în presă cazul „Valiza”*” (înscrisuri de care inculpații Becali George și Teia Sponte nu înțeleg să se servească ca probe de apărare) *nu puteau, în mod obiectiv, să îngreuneze urmărirea penală, să constituie o activitate îndreptată categoric împotriva operei de înfăptuire a justiției*;

- *lipsește elementul laturii subiective, respectiv intenția de a favoriza un infractor prin îngreunarea urmăririi penale*. Se susține că el nu a avut niciun moment reprezentarea faptului că prin semnarea antecontractului de vânzare-cumpărare, nedatat, și chiar prin precizarea ulterioară că ar fi fost întocmit înainte de apariția în presă a scandalului „Valiza”, ar fi putut îngreuna sau zădărnici urmărirea penală deoarece este de notorietate că inculpatul Becali George se ocupa cu afaceri imobiliare (operațiuni de vânzare-cumpărare, schimburi de terenuri), iar el, cunoscând acest lucru, a semnat actul respectiv ca martor, convins că acesta servește exclusiv unui scop de această natură. De aceea, având în permanență o asemenea reprezentare a scopului antecontractului, nu a acordat o atenție specială datei încheierii sale, afirmând inițial că aceasta s-a întâmplat cu mult înainte de apariția în presă a scandalului „Valiza” ca, mai apoi, explicându-i-se posibila implicație penală, să precizeze că nu cunoaște exact situația. *Această mențiune referitoare la datare, ziua de 25.09.2008, a fost făcută din eroare întrucât procurorul i-a arătat un document dactilografiat, care purta acea dată, încheiat de un avocat, suficient pentru a deruta o persoană obișnuită și, oricum, el nu a acordat nicio importanță acestui fapt, din moment ce, în reprezentarea lui, înscrisul servea exclusiv scopului de realizare a unei tranzacții imobiliare*. În acest context, a susținut că trebuie relevat și faptul că redactarea, în aceeași zi, de către un avocat, a unui antecontract cu același obiect, precum cel prevăzut în înscrisul olograf, i-a consolidat convingerea inculpatului atât că era vorba de

o simplă tranzacție imobiliară, cât și că susținerile lui sunt lipsite de relevanță juridică, atât timp cât s-a încheiat imediat, ulterior un act oficial, în condițiile legii, de către un avocat, care asigura o securitate juridică superioară operațiunii vizate. În acțiunile lui, inculpatul a susținut că nu a avut niciun moment o altă reprezentare a faptelor sale decât aceea de a se referi la atestarea unor tranzacții de terenuri, așa cum i s-a spus de către Becali George, și se putea percepe din activitatea acestuia, fără nicio legătură cu o presupusă acțiune de îngreunare a desfășurării unei urmări penale.

IX. ARGUMENTELE INSTANȚEI DE FOND CU PRIVIRE LA ACUZĂȚILE DIN RECHIZITORIU

IX. 1 PARTICULARITATEA CAUZEI PENALE ȘI ACUZĂȚILOR

Particularitatea prezentei cauze penale constă, printre altele, din *natura activității umane în legătură cu care se susține de acuzare că s-ar fi săvârșit faptele de corupție.*

În sinteză, potrivit rechizitoriului, faptele constatau în acelea:

- „.... de a promite în data de 11.05.2006, sume de bani cuprinse între 5.000 - 10.000 euro fiecărui *jucător de fotbal* al clubului C.F. „Gloria 1922 Bistrița”, în scopul de a-și îndeplini atribuțiile de serviciu prevăzute în contractele de muncă, Regulamentul intern al clubului și în Regulamentul Federației Române de Fotbal privind „Statutul și transferul jucătorilor de fotbal”, *constând în apărarea corectă a șanselor de joc* și obținerea unui rezultat favorabil, în *meciul* cu echipa F.C. „Rapid București” în etapa a 27-a din Campionatului Național de Fotbal – Divizia A programat la 12.05.2006”

- „.... de a oferi în perioada 04.05.-07.05.2008, suma de 1.700.000 euro *jucătorilor de fotbal* din cadrul clubului „Universitatea Cluj” aflați pe foaia de joc pentru *meciul* din etapa a 34-a - Campionatului Național de Fotbal - Liga I (aproximativ 100.000 euro pentru fiecare), în scopul îndeplinirii îndatoririlor de serviciu prevăzute în contractele de joc, Regulamentul intern și în Regulamentul Federației Române de Fotbal privind „Statutul și transferul jucătorilor de fotbal”, *constând în apărarea corectă a șanselor de joc și realizarea obiectivelor de instruire-performanță stabilite de club*, pentru obținerea unei victorii în *meciul* cu echipa „CFR 1907 Cluj” din 07.05.2008”.

Instanța constată, astfel, că activitatea umană care, potrivit rechizitoriului, ar fi fost influențată ilegal este cea „sportivă” („sportul”), în particular „activitatea fotbalistică” („fotbalul”).

Sportul, în general, chiar dacă interesează categorii largi de oameni, este o activitate autonomă, situată în domeniul privat, chiar dacă manifestările sportive se produc „în spațiul public”.

Principiile „auto-reglementării” sau al „autonomiei” în sport sunt recunoscute și promovate la nivelul Uniunii Europene, fiind regăsite în mai multe instrumente juridice (*Recomandările Comitetului de Miniștri către statele membre CM/REC (2010) 9, CM/REC (2011) 3 și REC (2005) 8*).

De asemenea, potrivit pct.124 al Tratatului de la Lisabona, de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunității Europene (2007/C 306/01), care modifică art.149, se arată că „*Uniunea contribuie la promovarea obiectivelor europene ale sportului, având în vedere totodată caracterul specific,*”.

În „**Cartea albă privind sportul**” elaborată de **Comisia Europeană** se arată următoarele:

„*Sportul este un fenomen social și economic în continuă dezvoltare, cu o contribuție importantă la obiectivele strategice ale Uniunii Europene referitoare la solidaritate și prosperitate. Sportul îi atrage pe cetățeni, dintre care majoritatea participă în mod regulat la activități sportive. Acesta generează valori importante precum: spiritul de echipă, solidaritatea, toleranța și fair play-ul, contribuind la dezvoltarea și împlinirea personală.*”

Sportul este un domeniu de activitate umană care prezintă un grad înalt de interes pentru cetățenii Uniunii Europene și care deține un potențial imens de a-i reuni și de a se adresa tuturor, indiferent de vârstă sau origine socială.

Sportul reprezintă un sector dinamic, cu o dezvoltare rapidă și un impact macro-economic subestimat, un sector care poate contribui la atingerea obiectivelor stabilite în Agenda de la Lisabona cu privire la creșterea economică și la crearea de noi locuri de muncă. O parte din ce în ce mai semnificativă a valorii economice a sportului este legată de drepturile de proprietate intelectuală. Aceste drepturi sunt legate de dreptul de autor, de comunicările comerciale, de mărcile înregistrate, precum și de drepturile privind imaginea și cele de difuzare.

Comisia recunoaște autonomia organizațiilor sportive și a structurilor reprezentative (precum ligile). De asemenea, Comisia recunoaște faptul că guvernarea este, în principal, un element ce intră în responsabilitatea organismelor de guvernare a domeniului sportiv și doar într-o anumită măsură în responsabilitatea statelor membre și a partenerilor sociali.

Comisia consideră că majoritatea provocărilor întâmpinate pot fi abordate prin intermediul unei autoreglementări care să ia în considerare principiile bunei guvernări, cu condiția ca legislația UE să fie respectată și este dispusă să asigure un rol de facilitare sau, dacă este cazul, să întreprindă acțiuni.

Activitățile sportive intră sub incidența legislației UE. Acest lucru este specificat, în detaliu, în Documentul de lucru al Comisiei și în anexele acestuia. Legea concurenței și dispozițiile privind

piața internă se aplică în domeniul sportiv în măsura în care acesta este văzut ca o **activitate economică**.

În același timp, sportul prezintă câteva **caracteristici specifice**, care sunt adesea menționate sub denumirea de „**specificitate a sportului**”. Specificitatea sportului european poate fi abordată din două puncte de vedere: specificitatea activităților sportive și a regulilor sportului; specificitatea structurii sportive (în special autonomia și diversitatea organizațiilor sportive, o structură piramidală a competițiilor începând cu nivelul începător și până la cel de performanță și mecanisme de solidaritate organizată între diferitele niveluri și operatori, organizarea activităților sportive la nivel național, precum și principiul existenței unei singure federații pentru fiecare sport în parte).

Jurisprudența instanțelor europene și deciziile Comisiei Europene arată faptul că **specificitatea sportului a fost recunoscută și luată în considerare** și oferă orientări cu privire la modul în care legislația UE se aplică în domeniul sportului. În conformitate cu jurisprudența stabilită, specificitatea sportului va continua să fie recunoscută, dar nu va putea fi interpretată într-un astfel de mod încât să justifice derogarea de la aplicarea legislației UE”.

În aplicarea celor arătate, se constată existența instituțiilor care reflectă „**principiul autoguvernării în domeniul activității fotbalistice**”:

- **F.I.F.A.** (cu statut propriu „**FIFA Statutes**”, respectiv, cu un cod disciplinar propriu „**FIFA Disciplinary Code**”);
- **U.E.F.A.** (cu statut propriu „**UEFA Statutes**”, respectiv, cu un cod disciplinar propriu „**Disciplinary Regulations**”);
- la nivel național, **F.R.F.** (cu statut propriu „**Statutul Federației Române de Fotbal**”, „**Regulament de aplicare a statutului**”, respectiv, cu un cod disciplinar propriu „**Regulamentul disciplinar al Federației Române de Fotbal**”, și cu alte regulamente proprii, „**Regulamentul privind statutul și transferul jucătorilor de fotbal**” etc.).

În consecință, se poate aprecia, în acord cu cele menționate în „**Cartea albă privind sportul**”, sub egida Comisiei Europene, că și în România „... majoritatea provocărilor întâmpinate pot fi abordate prin intermediul unei **autoreglementări** care să ia în considerare principiile bunei guvernări, cu condiția ca legislația UE să fie respectată ...”.

* * *

„**Principiul autoguvernării sportive**”, enunțat și promovat de standardul european, este recunoscut și în standardul juridic intern. Astfel, potrivit **Legii nr. 69 din 28 aprilie 2000, Legea educației fizice și sportului**:

- educația fizică și sportul sunt activități sprijinite de stat;
- statul recunoaște și stimulează acțiunile organizatorice și de promovare a educației fizice și sportului;

- *statul garantează exercitarea funcțiilor sectorului public și ale sectorului particular în domeniile educației fizice și sportului, în conformitate cu principiile colaborării responsabile dintre toți factorii interesați;*

- *statul recunoaște și garantează persoanei fizice și juridice dreptul la libera asociere în scopul constituirii structurilor sportive.*

În aceeași lege, sunt menționate și dispoziții referitoare la sportul de performanță, sportivii de performanță (amatori sau profesioniști), structurile sportive (cluburi sportive, federații sportive naționale, ligile profesioniste etc.), inclusiv delimitarea dintre entitățile sportive de drept public și cluburile sportive de drept privat etc.:

- prin **sportul de performanță** se urmărește valorificarea aptitudinilor individului într-un sistem organizat de selecție, pregătire și competiție, având ca scop ameliorarea rezultatelor sportive, realizarea de recorduri și obținerea victoriei;

- **sportivii de performanță** sunt persoanele care practică sistematic și organizat sportul și participă în competiții cu scopul de a obține victoria asupra partenerului, pentru autodepășire sau record; pentru a participa la competițiile sportive oficiale locale sau naționale un sportiv de performanță trebuie să fie legitimat la un club sportiv; evidența legitimării și transferarea sportivilor sunt în competența federațiilor sportive naționale, a ligilor profesioniste și a asociațiilor județene și ale municipiului București, pe ramuri de sport, potrivit statutelor și regulamentelor federațiilor sportive naționale;

- **sistemul competițiilor sportive oficiale pe ramuri de sport** este elaborat și organizat de federațiile sportive naționale, potrivit statutelor și regulamentelor acestora;

- în condițiile legii și în conformitate cu prevederile cuprinse în statutele și regulamentele federațiilor sportive naționale și internaționale, **sportivii de performanță pot fi: a) amatori; b) profesioniști;**

- **sportivul profesionist** este cel care pentru practicarea sportului respectiv îndeplinește următoarele condiții: a) are licența de sportiv profesionist; b) încheie cu o structură sportivă, în formă scrisă, un contract individual de muncă sau o convenție civilă în condițiile legii; drepturile și obligațiile sportivului profesionist sunt cele prevăzute în statutele și în regulamentele federațiilor sportive naționale, precum și în contractele sau convențiile, după caz, încheiate între părți;

- în sensul prezentei legi, sunt considerate **structuri sportive**: a) asociațiile sportive; b) **cluburile sportive**, inclusiv cele organizate ca societăți comerciale, unitățile de învățământ cu program sau profil sportiv, palatele și cluburile copiilor și elevilor; c) asociațiile județene și ale municipiului București, pe ramuri de sport; d) **ligile profesioniste**; e) **federațiile sportive naționale**; etc.

- **cluburile sportive** sunt structuri sportive cu personalitate juridică, constituite în condițiile legii; cluburile sportive de drept privat au regim propriu de administrare și de gestionare a bugetului și a patrimoniului, aprobat de adunările generale ale acestora, în condițiile legii.

- **federațiile sportive naționale** sunt persoane juridice de drept privat, de utilitate publică, autonome, neguvernamentale, apolitice și fără scop lucrativ; pentru o ramură de sport se poate constitui, în condițiile legii, o singură federație sportivă națională; federațiile sportive naționale se organizează și funcționează în baza statutului propriu elaborat în conformitate cu prevederile prezentei legi și cu statutele federațiilor internaționale corespondente; federațiile sportive naționale au, printre altele, ca atribuție principală, **exercitarea puterii disciplinare** în termenii prevăzuți de prezenta lege și potrivit statutelor și regulamentelor proprii;

- **ligile profesioniste** sunt structuri sportive constituite prin asocierea cluburilor sportive profesioniste pe ramuri de sport; ligile profesioniste sunt persoane juridice de drept privat, autonome, neguvernamentale, apolitice și fără scop lucrativ; ligile profesioniste, ca structuri sportive subordonate federațiilor sportive naționale, își desfășoară activitatea în baza statutelor și regulamentelor proprii; pentru o ramură de sport se poate constitui o singură ligă națională profesionistă, iar prin excepție, se pot înființa ligi profesioniste, pe niveluri competiționale, în cadrul aceleiași ramuri de sport; ligile profesioniste au, printre altele, următoarele **atribuția de control și exercitare a puterii disciplinare** asupra membrilor, în limitele stabilite de prezenta lege și de federația sportivă națională corespunzătoare;

În sfârșit, în conformitate cu aceeași lege, **autoritatea disciplinară în sport** se exercită deplin și legitim potrivit: a) competențelor date de lege pentru exercitarea dreptului de supraveghere și control al structurilor sportive de către organul administrației publice centrale de specialitate pentru sport; b) statutelor și regulamentelor federațiilor sportive naționale, asociațiilor județene și ale municipiului București, pe ramuri de sport, ligilor profesioniste și Comitetului Olimpic Român.

Puterea disciplinară dă titularilor legitimi, enumerați la alin. (1) lit. b), facultatea de a investiga și, după caz, de a sancționa persoanele și instituțiile în culpă. Modalitatea de exercitare a autorității disciplinare se realizează prin:

a) un sistem coerent de **sancțiuni**, corespunzător domeniilor respective, gradat, în funcție de gravitatea faptelor;

b) diferențierea graduală a faptelor, **aplicarea sancțiunilor**, excluderea posibilității dublei sancțiuni pentru aceeași faptă, excluderea retroactivității în aplicarea sancțiunilor și interdicția de a da sancțiuni pentru fapte săvârșite anterior momentului comiterii faptei în cauză;

c) cauze sau împrejurări care scutesc, atenuează sau agravează răspunderea făptuitorului și cerințele pentru stingerea sau suspendarea sancțiunii;

d) **competențele** privind cercetarea faptei, determinarea și aplicarea sancțiunii;

e) garantarea dreptului la apărare, stabilind **căile de atac** împotriva sancțiunilor aplicate.

La finalul legii, în anexă, sunt menționate definițiile pentru „*licență de sportiv profesionist*” (document care atestă existența unui raport juridic determinat între un sportiv și un club sportiv profesionist și care este eliberat de o federație sportivă națională; „*oficiali sportivi*” (persoanele a căror activitate conduce la organizarea și administrarea activității sportive de agrement, recreative și competiționale, aflate în relație cu structura sportivă pe bază de contract de muncă, convenție civilă de prestări de servicii sau voluntariat).

* * *

Situația premisă legată de meciurile și clasamentul echipelor de fotbal ale F.C. „Rapid București”, C.F. „Gloria 1922 Bistrița”, „Universitatea Cluj”, „C.F.R. 1907 Cluj” și „Steaua București” (astfel cum rezultă din cuprinsul rechizitoriului și din actele dosarului):

Meciul de fotbal din data de 12.05.2006, dintre echipele F.C. „Rapid București” și C.F. „Gloria 1922 Bistrița”.

Conform actului de acuzare, „la data de 11.05.2006, inculpatul Becali George, finanțatorul echipei de fotbal „Steaua București”, a promis jucătorilor de fotbal ai C.F. „Gloria 1922 Bistrița”, că vor primi sume de bani cuprinse între 5.000 și 10.000 euro, în situația obținerii unui rezultat favorabil (*egal sau victorie*) în meciul cu echipa „Rapid București” ce urma a fi jucat în data de 12.05.2006, în cadrul etapei cu numărul 27 a Diviziei A la fotbal. Situația era generată de posibilitatea ca, în ultimele trei etape ale Diviziei A, sezonul 2005-2006, echipa „Steaua București” să fie devansată de „Rapid București” și, astfel, să piardă titlul de campioană națională”.

Potrivit clasamentului final de campionat (2005-2006), LIGA I, pe locul 1 s-a situat echipa de fotbal „Steaua București” cu 64 pct., iar pe locul 2 echipa de fotbal „Rapid București” cu 59 pct.

Echipa de fotbal „Gloria 1922 Bistrița” s-a situat pe locul 10, cu 39 de pct.

Partida de fotbal dintre echipele F.C. „Rapid București” și C.F. „Gloria 1922 Bistrița”, se desfășura în etapa a 27, în total fiind 30 de etape.

În final, partida de fotbal jucată între echipele „Rapid București” și „Gloria 1922 Bistrița” s-a terminat cu scorul de 1-0 în favoarea echipei „Rapid București”.

Conform R.O.A.F., pentru „joc câștigat” se acordă 3 pct.

Meciul de fotbal din data de 07.05.2008 dintre echipele „Universitatea Cluj” și „C.F.R. 1907 Cluj”.

Potrivit actului de acuzare, „Înainte de ultima etapă a campionatului, cele două echipe de fotbal, „CFR 1907 Cluj” și „Steaua București”, se aflau pe primele două locuri ale clasamentului, la o diferență de un punct una de cealaltă.

În aceste condiții, în eventualitatea unui rezultat de egalitate sau înfrângere înregistrat de „CFR 1907 Cluj”, echipa „Steaua București” era propulsată pe primul loc al clasamentului.

În ultimele patru etape ale Ligii I, anul competițional 2007 – 2008, cele două echipe de club „Steaua București” și „C.F.R. 1907 Cluj” au ocupat, succesiv, prima poziție a clasamentului însă, după meciul din data de 04.05.2008, jucat în etapa a 33-a, poziția în clasament a echipei „Steaua București” s-a schimbat, aceasta trecând pe locul secund, ca urmare a înfrângerii din meciul cu echipa „Dinamo București”.

Așadar, la data respectivă, clubul „Steaua București” avea 72 de puncte, iar clubul „C.F.R. 1907 Cluj” avea 73 de puncte (aflat pe prima poziție), singura șansă de câștigare a campionatului de către clubul „Steaua București” era ca, în ultima etapă, „Universitatea Cluj” să facă un meci egal sau să câștige în fața echipei „C.F.R. 1907 Cluj”.

Conform clasamentului final de campionat (2007-2008), LIGA I, pe locul 1 s-a situat echipa de fotbal „C.F.R. 1907 Cluj” cu 76 pct. iar pe locul 2 echipa de fotbal „Steaua București” cu 75 pct.

Echipa de fotbal „Universitatea Cluj” s-a situat pe ultimul loc, cu 23 de pct., poziție care atrăgea retrogradarea.

Partida de fotbal dintre echipele „Universitatea Cluj” și „C.F.R. 1907 Cluj” se desfășura în ultima etapă, etapa a 34.

În final, partida de fotbal jucată între echipele „C.F.R. 1907 Cluj” și „Universitatea Cluj” s-a terminat cu scorul de 1-0 în favoarea echipei „C.F.R. 1907 Cluj”.

Conform R.O.A.F., pentru „joc câștigat” se acordă 3 pct.

* * *

Inculpatul BECALI GEORGE, în apărarea sa, a susținut că – anterior meciului dintre cele două echipe de fotbal din Cluj – deținea informații, confirmate în opinia sa chiar de unele manifestări ale galeriilor de suporteri, potrivit cărora între conducerea celor două cluburi de fotbal, ambele din municipiul Cluj, ar fi intervenit „o înțelegere” („un blat”, în limbaj fotbalistic), în sensul că echipa „Universitatea Cluj” să presteze activitate de „non combat” pe terenul de joc, astfel încât să piardă meciul, ceea ce ar fi „favorizat” echipa de fotbal „C.F.R. 1907 Cluj” ca, prin cumulul de puncte, să se situeze pe prima poziție a clasamentului. A mai susținut că o astfel de „înțelegere” părea rezonabilă din două motive: pe de o parte, cele două echipe de fotbal erau din același oraș. Finanțatorii acestora cunoscându-se, iar pe de altă parte, indiferent dacă „Universitatea Cluj” ar fi câștigat meciul, ar fi făcut meci egal ori ar fi pierdut meciul respectiv, situația sa nu se mai putea îmbunătăți cu nimic deoarece, conform punctajului, urma să fie retrogradată. De asemenea, a mai arătat că - de-a lungul timpului - au apărut suspiciuni legate de „înțelegeri” între unele echipe situate în primele poziții ale clasamentului, cu privire la rezultatele meciurilor din ultimele etape ale campionatului LIGII I, și alte echipe - care erau în poziții ale clasamentului ce nu asigurau

participarea la campionate europene ori care atrăgeau retrogradarea - acestea din urmă fiind suspicionate de „non-combat” în anumite partide.

În consecință, **inculpatul BECALI GEORGE a susținut că cele două fapte pentru care a fost trimis în judecată nu aveau ca scop să determine jucătorii de fotbal ai celor două echipe să-și încalce obligațiile de serviciu, ci – dimpotrivă – tocmai ca aceștia să-și îndeplinească obligațiile față de clubul sportiv respectiv.**

* * *

Instanța, examinând aceste apărări ale inculpatului BECALI GEORGE, constată următoarele:

- sumele de bani nu au fost promise/oferte jucătorilor de fotbal din echipele adverse, adică în meciuri jucate între „Steaua București” și „Universitatea Cluj”, respectiv, între „Steaua București” și „C.F. „Gloria 1922 Bistrița” pentru ca aceștia să piardă meciul ori să facă meci egal, iar echipa „Steaua București” să câștige mai multe puncte din meciul respectiv;

- sumele de bani au fost promise/oferte jucătorilor de fotbal din echipele „Universitatea Cluj” și, respectiv, C.F. „Gloria 1922 Bistrița”, **asa cum se menționează chiar în actul de acuzare:**

a) „în scopul de a-și îndeplini atribuțiile de serviciu prevăzute în contractele de muncă, Regulamentul intern al clubului și în Regulamentul Federației Române de Fotbal privind „Statutul și transferul jucătorilor de fotbal”, constând în apărarea corectă a șanselor de joc și obținerea unui rezultat favorabil, în meciul cu echipa F.C. „Rapid București” în etapa a 27-a din Campionatului Național de Fotbal – Divizia A programat la 12.05.2006”;

b) - „în scopul îndeplinirii îndatoririlor de serviciu prevăzute în contractele de joc, Regulamentul intern și în Regulamentul Federației Române de Fotbal privind „Statutul și transferul jucătorilor de fotbal”, constând în apărarea corectă a șanselor de joc și realizarea obiectivelor de instruire performanță stabilite de club, pentru obținerea unei victorii în meciul cu echipa „CFR 1907 Cluj” din 07.05.2008”.

- așa cum sugerează întreaga reglementare referitoare la prevenirea și combaterea „corupției în sectorul privat”, conform tuturor instrumentelor juridice care se vor arăta, incriminările au menirea, în sinteză, de a proteja loialitatea angajatului față de angajator, respectiv, încrederea angajatorului în angajat, indispensabile pentru existența relațiilor în domeniul privat, drepturile și obligațiile acestor fiind guvernate de dreptul privat, în mare măsură de contracte (contracte de muncă, etc.). În sectorul privat se acceptă existența unei obligații generale de loialitate a angajatului față de angajatorul său, a unei obligații de a nu acționa în detrimentul intereselor sale.

Or, sumele de bani oferite/promise de inculpatul BECALI GEORGE nu au avut scopul determinării jucătorilor de fotbal ai echipelor „Universitatea Cluj” și, respectiv, C.F. „Gloria 1922 Bistrița”, să-și încalce această obligație generală de loialitate față de angajatorul său (clubul sportiv) ori să-și încalce obligația de a nu acționa în detrimentul intereselor sale.

IX. 2 ASPECTE PREALABILE PRIVIND INTERPRETAREA ȘI APLICAREA TEXTELOR LEGALE DE INCRIMINARE

În art.7 al *Convenției europene a drepturilor omului* este consacrat principiul legalității infracțiunilor și pedepselor. Același articol impune, totodată, și ca ***legea penală să nu fie aplicată în mod extensiv în defavoarea acuzatului, de exemplu prin analogie.*** În consecință, legea penală trebuie să definească în mod clar infracțiunile și să stabilească clar pedepsele pentru acestea. Această condiție este îndeplinită atunci când cetățeanul poate ști, plecând de la textul unei norme penale și, la nevoie, cu ajutorul interpretării date de instanțe, care sunt actele de conduită (acțiuni sau inacțiuni) care îi pot atrage răspunderea penală.

Dreptul intern este conform acestor principii, elocvente fiind ***dispozițiile art.2 din C.pen.***

În *jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului* (cauzele Hashman și Harrup contra Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, 1999, Soros contra Franța, 2011, Karademirci contra Turcia, 2005, Iordachi și alții contra Moldova, 2009, Sunday Times contra Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, 1979, Rekvényi contra Ungariei, 1999, Rotaru contra România, 2000, Damman contra Elveția, 2005, etc.) și a *Curții Constituționale a României* (deciziile nr. 1470/2011, 1483/2011, 453/2008, 710/2009, 189/2006, 61/2007 etc.), dar și în *doctrina juridică și în jurisprudența națională*, s-a arătat că, pentru ca o normă să poată fi considerată lege, se cer a fi îndeplinite următoarele 3 condiții: ***accesibilitatea normei, claritatea și previzibilitatea normei.***

Astfel, s-a menționat, în primul rând, ***existența obligației statelor de a adopta norme de incriminare enunțate în termeni suficient de clari pentru a li se asigura previzibilitatea.***

De asemenea, în mod constatat s-a arătat că, pe lângă condiția ca legile penale să fie clare, ele trebuie și ***să fie interpretate în sens strict, mai ales în cazul celor de incriminare a faptelor.*** Această condiție impune, în primul rând, sancționarea penală a unei fapte numai dacă se încadrează într-un text al unei legi penale. O a doua cerință se referă la faptul că, deși Curtea Europeană a Drepturilor Omului și logica sistemului judiciar recunosc judecătorilor o anumită putere de apreciere, adică o marja de interpretare a normei de drept penal substanțial, s-a precizat - de la bun început - că dreptul penal funcționează după ***regula interpretării stricte a legii care incriminează fapte, că judecătorul, în domeniul dreptului penal substanțial, cu referire la normele de incriminare, dispune de o marja de interpretare extrem de restrânsă, acestuia fiindu-i interzis să extindă definiția unor infracțiuni pentru a include, în conținutul acestora, noi fapte sau alte fapte care nu au fost avute în vedere de legiuitor la elaborarea normei de incriminare.*** Astfel, art. 7 interzice „falsa interpretare” (ipoteza în care judecătorul, sub acoperirea unei aparente interpretări a textului legal, decide ca acesta să se aplice dincolo de limitele stabilite de legiuitor).

adică extinderea domeniului aplicabilității normei de drept penal, întrucât o astfel interpretare ar conduce la o prea mare incertitudine asupra domeniului incident al normei penale.

Principiul securității juridice se corelează cu un alt principiu, dezvoltat în dreptul comunitar, și anume **principiul încrederii legitime**. Potrivit **jurisprudenței Curții de Justiție a Comunităților Europene** principiul încrederii legitime impune ca legislația să fie clară și **predictibilă, unitară și coerentă**; de asemenea, impune limitarea posibilităților de modificare a normelor juridice, stabilitatea regulilor instituite prin acestea (cauzele *Facini Dori v. Recre*, 1994, *Foto-Frost v. Hauptzollant Lübeck-Ost*, 1987).

Cu privire la **interzicerea aplicării extensive a legii penale (în materia incriminării faptelor)**, instanța apreciază necesară menționarea argumentelor **Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Dragotoniu și Militaru-Pidhorni împotriva României, Hotărârea din 24 mai 2007** (în care, prin decizia nr.679/2008, în urma revizuirii potrivit art.408 C.pr.pen., Completul de 9 judecători a dispus achitarea inculpaților):

„33. Curtea amintește că art. 7 alin. 1 din Convenție consacră, în general, principiul legalității delictelor și pedepselor (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) și interzice, îndeosebi, aplicarea retroactivă a dreptului penal atunci când se face în detrimentul acuzatului (*Kokkinakis împotriva Greciei, Hotărârea din 25 mai 1993, seria A nr. 260-A, p. 22, paragraful 52*). În timp ce interzice în special extinderea domeniului de aplicare a infracțiunilor existente la faptele care, anterior, nu constituiau infracțiuni, el ordonă de asemenea să nu se aplice legea penală în mod extensiv în detrimentul acuzatului, de exemplu prin analogie. Reiese că legea trebuie să definească clar infracțiunile și pedepsele care le sancționează (*Achour împotriva Franței [GC], nr. 67335/01, paragraful 41, 29 martie 2006*).

34. Noțiunea de « drept » (« law ») folosită la articolul 7 corespunde celei de « lege » care figurează în alte articole ale Convenției; ea înglobează dreptul de origine atât legislativă cât și jurisprudențială și implică unele condiții calitative, între altele cele ale accesibilității și ale previzibilității (a se vedea, în special, *Cantoni împotriva Franței, Hotărârea din 15 noiembrie 1996, Colecția de hotărâri și decizii, 1996-V, p. 1627, paragraful 29, Coëme și alții împotriva Belgiei, nr. 32492/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 și 33210/96, paragraful 145, CEDO 2000-VII și E.K. împotriva Turciei, nr. 28496/95, paragraful 51, 7 februarie 2002*).

35. Ea amintește că însemnătatea noțiunii de previzibilitate depinde în mare măsură de contextul textului despre care este vorba, de domeniul pe care îl acoperă precum și de numărul și calitatea destinatarilor săi (*Groppera Radio AG și alții împotriva Elveției din 28 martie 1990, serie A nr. 173, p.26, par. 68*). Previzibilitatea legii nu se opune ca persoana interesată să fie nevoită să recurgă la o bună consiliere pentru a evalua, la un nivel rezonabil în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea decurge dintr-o anumită acțiune (a se vedea, între altele, *Tolstoy Miloslavsky împotriva Regatului Unit al Marii Britanii, 13 iulie 1995, seria A nr. 316-B, p.71*,

paragraful 37). Acest lucru se întâmplă de obicei cu profesioniștii, obișnuiți să facă dovada unei mari prudențe în exercitarea meseriei lor. De asemenea se poate aștepta de la ei să acorde o atenție deosebită evaluării riscurilor pe care le implică (Cantoni, citat anterior, paragraful 35).

36. Curtea a constatat deja că chiar din cauza principiului generalității legilor, conținutul acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una din tehnicile tip de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. De asemenea numeroase legi se folosesc de eficacitatea formulelor mai mult sau mai puțin vagi, pentru a evita o rigiditate excesivă și a se putea adapta la schimbările de situație. Interpretarea și aplicarea unor asemenea texte depinde de practică (a se vedea, între altele, Kokkinakis, citat anterior, paragraful 40 și Cantoni, citat anterior, paragraful 31).

37. Funcția decizională acordată instanțelor servește tocmai pentru a îndepărta îndoielile ce ar putea exista în privința interpretării normelor, ținând cont de evoluțiile practicii cotidiene, cu condiția ca rezultatul să fie coerent cu substanța infracțiunii și evident previzibilă (S.W. împotriva Regatului Unit al Marii Britanii, Hotărârea din 22 noiembrie 1995, seria A nr. 335-B, p. 41, paragraful 36).

38. Curtea trebuie în consecință să descopere dacă, în speță, textul dispoziției legale, citite eventual în lumina jurisprudenței interpretative de care este însoțită, îndeplinea această condiție la vremea comiterii faptelor (Cantoni, citat anterior, paragraful 32).

b) Aplicarea principiilor generale în cazul în speță

39. În ceea ce privește interdicția aplicării retroactive a legii penale, Curtea constată că Curtea Supremă de Justiție, în hotărârea sa din 27 iunie 2000, a avut grijă să precizeze în mod expres că aplică legea în vigoare la momentul comiterii faptelor. Prin urmare, nu i se poate reproșa că a procedat la o aplicare retroactivă a legii penale. Rămâne de examinat dacă interpretarea pe care a dat-o ține de analogie.

40. În opinia Curții, chestiunea ce îi este supusă atenției face trimitere la principiile generale de drept, în special de drept penal. Ca o consecință a principiului legalității condamnărilor, dispozițiile de drept penal sunt supuse principiului de strictă interpretare.

42. Curtea constată că în speță Guvernul nu a fost în măsură să prezinte deciziile instanțelor interne, indiferent dacă este vorba despre Curtea Supremă de Justiție sau despre instanțele de fond, stabilind că înainte de hotărârea pronunțată în prezenta cauză, el a considerat explicit că faptele de luare de mită ale salariaților societăților comerciale cu capital privat constituia o infracțiune penală (a se vedea, mutatis mutandis, Pessino împotriva Franței, nr. 40403/02, paragraful 34, 10 octombrie 2006).

43. Din aplicarea extensivă a legii penale rezultă că, cel puțin din cauza lipsei unei interpretări jurisprudențiale accesibile și evident previzibile, cerințele articolului 7 nu ar putea fi privite drept respectate în privința unui acuzat. Or lipsa de jurisprudență prealabilă în ceea ce

privește asimilarea faptelor de luare de mită ale salariaților unei bănci cu cele ale « funcționarilor » și « altor salariați » ale instituțiilor prevăzute la articolul 145 cod penal rezultă în speță din faptul că Guvernul nu a oferit precedente în acest sens. Acțiunea doctrinei de a interpreta liber un text de lege nu poate înlocui existența unei jurisprudențe. A raționa altfel ar însemna să încalci obiectul și scopul acestei dispoziții, care dorește ca nimeni să nu fie condamnat în mod arbitrar. De altfel, Curtea observă că Guvernul nu a oferit niciun exemplu de interpretare doctrinară consacrand răspunderea penală a angajaților de bănci pentru fapte de luare de mită.

44. În consecință, chiar și în calitate de profesioniști care se puteau înconjura de sfaturi ale juriștilor, era greu, ba chiar imposibil pentru reclamanți să prevadă revirimentul de jurisprudență a Curții Supreme de Justiție și deci să știe că în momentul în care le-au comis acțiunile lor puteau antrena o sancțiune penală (a contrario, Cantoni, citat anterior, paragraful 35 și Coëme și alții citat anterior, paragraful 150).

45. De asemenea și mai ales, Curtea constată că instanța de apel a procedat în mod expres la o aplicare extensivă a legii penale (a se vedea paragraful 11 de mai sus). Instanța de recurs nu a intenționat să caseze această parte din hotărâre. Ea a constatat numai că reclamanții îndeplineau condițiile cerute pentru a fi recunoscuți drept autori ai infracțiunii, confirmând astfel interpretarea instanței de apel.

46. De altfel, Curtea constată că înainte de adoptarea legii nr. 65/1992 textele pertinente din Codul penal nu prevăd că băncile puteau face parte din instituțiile prevăzute de articolul 145 cod penal. Adoptarea acestei legi a constituit într-adevăr răspunsul legiuitorului la schimbarea regimului politic și economic al statului pârât, lucru confirmat de altfel de Curtea Constituțională în decizia din 15 iulie 1996, atunci când a examinat constituționalitatea acestei noi legi.

47. În definitiv și pe baza titlaturii însăși a art. 145 din codul penal (care definește noțiunea de « obștească ») și a faptului că cu prilejul intrării în vigoare a codului penal, și anume la 1 ianuarie 1969, nu existau decât organizații de stat sau colective, Curtea este de părere că, în privința codului penal în vigoare la vremea faptelor, nu puteau fi judecate drept corupție decât acțiunile persoanelor care îndeplineau funcții într-o instituție publică și nu într-o societate comercială privată.

48. În aceste condiții, Curtea consideră că în speță s-a încălcat art. 7 alin. 1 din Convenție”.

IX. 3 ARGUMENTELE INSTANȚEI REFERITOARE LA SOLUȚIA PRIVIND ACUZAȚIILE DE CORUPȚIE. CORUPȚIA ÎN SECTORUL PUBLIC – CORUPȚIA ÎN SECTORUL PRIVAT

Conform **art.20 din Constituția României:**

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile”.

* * *

Prin Legea nr. 365/2004, România a ratificat Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003.

Instanța apreciază necesară reproducerea **comparativă** a conținutului art.15 și, respectiv, art.21 din această Convenție, introdusă în dreptul intern prin Legea nr.365/2004 (publicată în Monitorul Oficial nr.903 din data de 5.10.2004):

„ART. 15 Corupția agenților publici naționali

Fiecare stat parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție:

a) faptei de a promite, de a oferi ori de a da unui agent public, direct sau indirect, un folos necuvenit, pentru sine ori pentru altă persoană sau entitate, cu scopul de a îndeplini sau de a se abține să îndeplinească un act în exercițiul funcțiilor sale oficiale;

b) faptei unui agent public de a solicita ori de a accepta, direct sau indirect, un folos necuvenit pentru sine ori pentru altă persoană sau entitate, cu scopul de a îndeplini sau de a se abține să îndeplinească un act în exercițiul funcțiilor sale oficiale.

„ART. 21 Corupția în sectorul privat

Fiecare stat parte urmărește să adopte măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție în cadrul activităților economice, financiare sau comerciale:

a) faptei de a promite, de a oferi ori de a da, direct sau indirect, un folos necuvenit oricărei persoane care conduce o entitate din sectorul privat ori care lucrează pentru o asemenea entitate, orice calitate ar avea, pentru sine sau pentru un altul, în scopul de a îndeplini ori de a se abține de la îndeplinirea unui act, cu încălcarea obligațiilor sale;

b) faptei oricărei persoane care conduce o entitate a sectorului privat sau care lucrează pentru o astfel de entitate, orice funcție ar avea, de a solicita ori de a accepta, direct sau indirect, un folos necuvenit, pentru sine ori pentru altul, cu scopul de a îndeplini sau de a se abține să îndeplinească un act, cu încălcarea obligațiilor sale”.

* * *

Prin **Legea nr.27 din 16.01.2002** (publicată în Monitorul Oficial nr.65 din 30.01.2002) România a ratificat **Convenția penală privind corupția** (ETS No.173).

Această Convenție, introdusă în dreptul intern prin Legea nr.27 din 16.01.2002, face o delimitare expresă între **corupția în sectorul public** (corupția activă și corupția pasivă a agenților publici naționali, agenților publici străini etc.) și **corupția în sectorul privat** (corupția activă și corupția pasivă în sectorul privat).

Instanța a apreciat că obiectul judecății în prezenta cauză penală nu îl constituie fapte de corupție săvârșite în sectorul public, ci **în sectorul privat**, deoarece potrivit art.2 și 3 din Convenția penală privind corupția:

„ARTICOLUL 2, Corupția activă a agenților publici naționali

*Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, conform dreptului său intern, atunci când s-a săvârșit cu intenție fapta de a propune, de a oferi sau de a da, direct ori indirect, orice folos necuvenit unuia dintre **agenții săi publici**, pentru el sau pentru altcineva, pentru ca acesta să îndeplinească ori să se abțină de la îndeplinirea unui act în exercițiul funcțiilor sale.*

ARTICOLUL 3, Corupția pasivă a agenților publici naționali

*Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, conform dreptului său intern, atunci când s-a săvârșit cu intenție, fapta unuia dintre **agenții săi publici** de a solicita sau de a primi, direct ori indirect, orice folos necuvenit pentru el sau pentru altcineva ori de a accepta oferta sau promisiunea cu scopul de a îndeplini ori de a se abține să îndeplinească un act în exercitarea funcțiilor sale”.*

* * *

Pentru înțelegerea și aplicarea corectă în statele Uniunii Europene a Convenției penale privind corupția, a fost elaborat „**Raportul explicativ la Convenția penală privind corupția**” care cuprinde explicații detaliate cu privire la:

- termenul de „funcționar public” (pct.28-29);
- termenul de „persoană juridică” (pct.31);
- „corupția activă și pasivă a agenților publici naționali, corupția membrilor adunărilor publice naționale, corupția funcționarilor publici străini, corupția membrilor adunărilor publice străine” (pct.32-51);
- „corupția activă și corupția pasivă în sectorul privat” (pct.52-56);
- „corupția funcționarilor organizațiilor internaționale” (pct.57-61);
- „corupția membrilor adunărilor parlamentare internaționale” (pct.62);
- „corupția judecătorilor și agenților curților internaționale” (pct.63).

Din acest **Raport explicativ** rezultă, cu evidență, *obligatia abordării distincte a incriminării faptelor de corupție în statele Uniunii Europene (sectorul public și, respectiv, sectorul privat)*.

Sunt astfel elocvente explicațiile din paragrafele 52-56, referitoare la *„corupția activă și corupția pasivă în sectorul privat”*, cu referire la diferențierea acestora de *„corupția activă și pasivă a agenților publici”*:

- corupția în sectorul privat afectează valorile, cum ar fi de încrederea sau de loialitatea, care sunt necesare pentru menținerea și dezvoltarea relațiilor sociale și economice;

- în general, există o tendință în creștere în delimitarea diferențelor dintre normele aplicabile în sectoarele public și privat;

- există *diferențe importante între dispozițiile privind corupția în sectorul public și privat*:

- a) în primul rând, articolul 7 restrânge sfera de aplicare pentru faptele de luare de mită în sectorul privat la domeniul *„activitate comercială”*, excluzând astfel, în mod deliberat, orice activități non-profit efectuate de către persoane sau organizații, de exemplu, de către asociații sau alte ONG-uri;

- b) a doua diferență importantă se referă la domeniul de aplicare al persoanelor prevăzute la articolul 7. În cadrul întreprinderilor private, aceasta ar trebui să se aplice nu numai angajaților, ci și personalului cu atribuții de management, de sus în jos, inclusiv membri ai consiliului, dar nu acționarilor. *„Entități din sectorul privat”* se referă la companii, întreprinderi, trusturi și alte entități, care sunt în întregime sau într-o măsură determinantă deținute de persoane private;

- c) a treia diferență importantă se referă la *comportamentul persoanei mituită în sectorul privat*. Dacă în cazul funcționarilor publici este irelevant dacă a existat sau nu o încălcare a atribuțiilor sale, având în vedere așteptările generale de transparență, imparțialitate și loialitate în acest sens, *pentru persoanele din sectorul privat este necesară o încălcare a obligațiilor sale*. Incriminarea faptei de luare de mită în sectorul privat urmărește să protejeze încrederea și loialitatea, care sunt indispensabile pentru existența relațiilor private. Drepturile și obligațiile referitoare la aceste relații sunt guvernate de dreptul privat și, într-o mare măsură, determinată de contracte. Este de așteptat ca angajatul să-și îndeplinească atribuțiile în conformitate cu contractul său, care va include, în mod expres sau implicit, o obligație generală de loialitate față de angajatorul său, o obligație generală de a nu acționa în detrimentul intereselor sale. Expresia, *„cu încălcarea obligațiilor sale”* nu are ca scop doar de a asigura respectarea obligațiilor contractuale specifice, ci mai degrabă de a garanta că nu va fi nici o încălcare a obligației generale de loialitate. Angajatul care acceptă mită pentru a acționa sau a se abține să acționeze *într-un mod care este contrar interesului angajatorului lui*, va trăda încrederea acordată, loialitatea datorată angajatorului său. Convenția, în articolul 7, păstrează această concepție și *impune ca element suplimentar o „încălcare a obligațiilor” pentru a incrimina corupția din sectorul privat*.

- și în cazul corupției pasive în sectorul privat trebuie să se rețină situația de *"încălcare a obligațiilor sale"*.

* * *

Aceeași concluzie a rezultat și din examinarea dispozițiilor legii interne, respectiv a **art.147 alin.1 C.pen. cu referire la art.145 C.pen.** conform cărora:

*„ART. 147 (1) - Prin **"funcționar public"** se înțelege orice persoană care exercită permanent sau temporar, cu orice titlu, indiferent cum a fost investită, o însărcinare de orice natură, retribuită sau nu, în serviciul unei unități dintre cele la care se referă art. 145 ”.*

*„ART. 145 - Prin termenul **"public"** se înțelege tot ce privește autoritățile publice, instituțiile publice, instituțiile sau alte persoane juridice de interes public, administrarea, folosirea sau exploatarea bunurilor proprietate publică, serviciile de interes public, precum și bunurile de orice fel care, potrivit legii, sunt de interes public.”.*

Instanța a constatat că pentru subiectul activ al infracțiunii de dare de mită legea internă nu cere o calitate specială (acesta nefiind un subiect activ circumstanțiat), în schimb se cere o anumită calitate subiectului pasiv al infracțiunii de luare de mită (*„funcționar”*).

În sensul art.147 alin.2 C.pen. *„Prin **"funcționar"** se înțelege persoana menționată în alin. 1, precum și orice salariat care exercită o însărcinare în serviciul unei alte persoane juridice decât cele prevăzute în acel alineat”.*

Or, întrucât a fost exclusă incidența ipotezei prevăzută de alin.1 a art.147 C.pen. (*„funcționar public”*), situația de fapt din dosar a fost examinată, în cursul deliberării, prin intermediul ultimei ipoteze prevăzută de art.147 alin.2 C.pen. (care se referă la *„orice salariat care exercită o însărcinare în serviciul unei alte persoane juridice decât cele prevăzute în acel alineat”*).

Jurisprudența națională și doctrina au stabilit, de-a lungul anilor, criteriile pe baza cărora se poate reține, pe de o parte, natura de *„public”* la care face referire art.145 C.pen., respectiv, calitatea de *„funcționar public”* la care face referire art.147 alin.1 C.pen., nefiind necesare trimiteri la numeroasele hotărâri judecătorești și studii publicate în această materie.

***Jurisprudența națională** (care un rol deosebit de important în înțelegerea legii de către destinatarii acesteia și, respectiv, în aplicarea legilor în scopul asigurării previzibilității și predictibilității soluțiilor judiciare, inclusiv potrivit deciziilor C.E.D.O.) nu relevă situații în care a fost acceptată calitatea de „funcționar public” în cazul jucătorilor de fotbal.*

Astfel, în jurisprudența națională (încheiere nr.29 CC din 23.04.2009, Tribunalul Argeș, Secția penală) s-a apreciat că **arbitrii de fotbal**, respectiv, **observatorii** la meciurile de fotbal, desemnați de F.R.F., nu au calitatea de „funcționar public”, ci de „funcționar” în sensul arătat de

art.147 alin.2 teza a II-a C.pen. („*orice salariat care exercită o însărcinare în serviciul unei alte persoane juridice*”).

* * *

Așa cum se menționează în **Raportul de Evaluare a României privind incriminările (ETS 173 și 191, GPC 2)**, elaborat de Direcția Generală pentru Drepturile Omului și Afaceri Juridice, Direcția monitorizare, Strasbourg, 3 decembrie 2010 (Greco Eval III Rap (2010) 1E Tema D):

„România a ratificat Convenția Penală privind Corupția (ETS 173) la data de 11 iulie 2002 și Protocolul Adițional al său (ETS 191) la 29 noiembrie 2004. Aceste tratate au intrat în vigoare... România nu a avut nicio rezervă privind niciunul dintre aceste tratate”.

„Un nou Cod Penal, pregătit de Guvern, a fost aprobat de Parlament prin Legea nr. 286 din 17 iulie 2009 și apoi publicat în Monitorul Oficial din România.”

„Incrimnarea dării și luării de mită în sectorul privat este asigurată la momentul actual prin prevederile generale ale art. 254 și 255 din CP discutate anterior. Infracțiunea de primire de foloase necuvenite de la art. 256 din CP se aplică în aceeași măsură. Din perspectiva art. 7 și 8 din STE 173, incriminările din legislația românească aplicabile dării și luării de mită din sectorul privat merg dincolo de cerințele Convenției, întrucât acestea nu sunt limitate la situații care implică tranzacții economice sau o încălcare a îndatoririlor de către mituit.”

* * *

Consiliul Uniunii Europene a adoptat și **Decizia-cadru 2003/568/JAI din data de 22.07.2003, privind combaterea corupției în sectorul privat**, conform căreia:

„Articolul 1 Definiții

În sensul prezentei decizii-cadru:

- **"persoană juridică"** înseamnă orice entitate care are acest statut în temeiul dreptului intern aplicabil, cu excepția statelor sau a altor organisme publice în exercitarea prerogativelor de putere publică și a organizațiilor internaționale publice;

- **"încălcarea unei obligații"** constituie o sintagmă care trebuie înțeleasă în conformitate cu dreptul intern. Noțiunea de încălcare a unei obligații în dreptul intern ar trebui să includă cel puțin orice comportament lipsit de loialitate care constituie o încălcare a unei obligații legale, sau, după caz, o încălcare a normelor sau a dispozițiilor profesionale, ce se aplică în cadrul activității profesionale a unei persoane care exercită o funcție de conducere sau o activitate, sub orice formă, pentru o entitate din sectorul privat.

Articolul 2

Corupția activă și pasivă din sectorul privat

(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru ca actele menționate în continuare, săvârșite cu intenție în cadrul activităților profesionale, să fie considerate infracțiuni:

(a) faptul de a promite, de a oferi sau de a da, direct sau prin intermediul unui terț, unei persoane care exercită o funcție de conducere sau o activitate de orice fel pentru o entitate din sectorul privat, un avantaj nemeritat de orice natură, pentru ea însăși sau pentru o terță persoană, cu scopul ca această persoană să îndeplinească sau să se abțină de la îndeplinirea unui act, cu încălcarea obligațiilor sale;

(b) faptul că o persoană, în exercitarea unei funcții de conducere sau a unei activități, sub orice formă, pentru o entitate din sectorul privat, solicită sau primește, direct sau prin intermediul unui terț, un avantaj nemeritat de orice natură, pentru ea însăși sau pentru o terță persoană, sau faptul de a accepta promiterea unui asemenea avantaj cu scopul de a îndeplini sau de a se abține de la îndeplinirea unui act, cu încălcarea obligațiilor sale.

(2) Alineatul (1) se aplică activităților profesionale din sfera entităților cu scop lucrativ sau fără scop lucrativ.

* * *

Comisia Europeană a elaborat un *Raport al Comisiei către Consiliu și către Parlamentul European pe baza articolului 9 din Decizia-cadru 2003/568/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind combaterea corupției în sectorul privat* (Bruxelles, 6.6.2011, COM (2011) 309 final), în care se menționează că:

„Decizia-cadru se axează pe obligația ca statele membre să incrimineze două tipuri de conduită, care pot fi sintetizate după cum urmează (articolul 2 din decizia-cadru):

- faptul de a promite, de a oferi sau de a da mită unei persoane din sectorul privat pentru ca aceasta să facă ceva sau să se abțină de la a face ceva, cu încălcarea obligațiilor sale;

- faptul de a solicita sau de a primi mită sau de a accepta o promisiune în acest sens, din partea unei persoane din sectorul privat, pentru a face ceva sau a se abține de la a face ceva, cu încălcarea obligațiilor sale.

Articolul 9 alineatul (1) din decizia-cadru impune statelor membre obligația de a lua măsurile necesare pentru a se conforma dispozițiilor sale până la data de 22 iulie 2005”.

În continuare, se arată că „cele șapte componente ale cerințelor de la articolul 2 alineatul (1)” sunt următoarele:

Articolul 2 alineatul (1) litera (a) - corupție activă

- „faptul de a promite, de a oferi sau de a da”

- „direct sau prin intermediul unui terț”

- „persoană care exercită o funcție de conducere sau o activitate de orice fel”

- „pentru o entitate din sectorul privat”

- „un avantaj nemeritat de orice natură”

- „pentru ea însăși sau pentru o terță persoană”

- „cu scopul ca această persoană să îndeplinească sau să se abțină de la îndeplinirea unui act, cu încălcarea obligațiilor sale”

Articolul 2 alineatul (1) litera (b) - corupție pasivă

- „solicită sau primește ori faptul de a accepta promiterea”

- „direct sau prin intermediul unui terț”

- „exercitarea unei funcții de conducere sau a unei activități”

- „pentru o entitate din sectorul privat”

- „un avantaj nemeritat de orice natură”

- „pentru ea însăși sau pentru o terță persoană”

- „cu scopul de a îndeplini sau de a se abține de la îndeplinirea unui act, cu încălcarea obligațiilor sale”

* * *

Incriminarea faptelor de dare de mită și luare de mită în România:

În prezent, în România sunt adoptate de legiuitor, și publicate, **două Coduri penale**, unul în vigoare (Codul penal ediția 1968, completat și modificat), iar altul **publicat în Monitorul Oficial al României, însă neintrat în vigoare** (Codul penal, Legea nr.286/17.07.2009, Monitorul Oficial al României nr.510/24.07.2009).

Noul Cod penal, printre altele, realizează necesara **delimitare între faptele de corupție săvârșite în sectorul public și faptele de corupție săvârșite în sectorul privat**.

actualul COD PENAL ART. 254

Luarea de mită

Fapta funcționarului care, direct sau indirect, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase sau nu o respinge, în scopul de a îndeplini, a nu îndeplini ori a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 12 ani și interzicerea unor drepturi.

ART. 255

Darea de mită

Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, în modurile și scopurile arătate în art. 254, se pedepsesc cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

noul COD PENAL ART. 289

Luarea de mită

(1) Fapta funcționarului public care, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică sau de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1), săvârșită de una dintre persoanele prevăzute în art. 175 alin. (2), constituie infracțiune numai când este comisă în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri.

ART. 290

Darea de mită

(1) Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, în condițiile arătate în art. 289, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

CONVENȚIA PENALĂ PRIVIND CORUPȚIA ART. 7

Corupția activă în sectorul privat

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, conform dreptului său intern, dacă s-a săvârșit cu intenție, în cadrul unei activități comerciale, fapta de a promite sau de a da, direct ori indirect, orice folos necuvenit oricărei persoane care conduce sau lucrează pentru o entitate din sectorul privat, pentru aceasta sau pentru o altă persoană, cu scopul ca aceasta să îndeplinească sau să se abțină să îndeplinească un act, cu încălcarea obligațiilor sale.

ART. 8

Corupția pasivă în sectorul privat

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, conform dreptului său intern, dacă s-a săvârșit cu intenție, în cadrul unei activități comerciale, fapta oricărei persoane care conduce sau lucrează pentru o entitate din sectorul privat de a solicita sau de a primi, direct ori prin intermediul terților, un folos necuvenit sau de a accepta oferta ori promisiunea, pentru aceasta sau pentru o altă persoană, cu scopul ca aceasta să îndeplinească sau să se abțină să îndeplinească un act, cu încălcarea obligațiilor sale.

De asemenea, în noul Cod penal, se fac și necesarele delimitări între „funcționarul public”, „funcționarul public în sensul legii penale” și, respectiv, „persoanele care exercită, permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice dintre cele prevăzute în art. 175 alin. (2) sau în cadrul oricărei persoane juridice.”

Astfel, potrivit art.175 din noul Cod penal, (1) **Funcționar public**, în sensul legii penale, este persoana care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație:

a) exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor puterii legislative, executive sau judecătorești;

b) exercită o funcție de demnitate publică sau o funcție publică de orice natură;

c) exercită, singură sau împreună cu alte persoane, în cadrul unei regii autonome, al altui operator economic sau al unei persoane juridice cu capital integral sau majoritar de stat ori al unei persoane juridice declarate ca fiind de utilitate publică, atribuții legate de realizarea obiectului de activitate al acesteia.

(2) De asemenea, *este considerată funcționar public, în sensul legii penale*, persoana care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public.

În sfârșit, referitor la corupția în sectorul privat, noul Cod penal prevede – în art.308 – următoarele: *„(1) Dispozițiile art. 289 - 292 și ale art. 297 - 301 privitoare la funcționarii publici se aplică în mod corespunzător și faptelor săvârșite de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice dintre cele prevăzute în art. 175, alin. (2) sau în cadrul oricărei persoane juridice.*

(2) În acest caz, limitele speciale ale pedepsei se reduc cu o treime”.

* * *

Instanța a apreciat necesară această *prezentare comparativă* din perspectiva corectei interpretări și aplicări a actualului Cod penal și a Legii nr.27 din 16.01.2002 prin care a fost ratificată și *introdusă în dreptul intern* Convenția penală privind corupția (Monitorul Oficial nr.65 din 30.01.2002).

Astfel, în opinia instanței, *noul Cod penal nu a făcut decât să confirme - odată cu intrarea în vigoare a Legii nr.27/2002 - înlăturarea dispozițiilor din actualul Cod penal cu privire la incriminarea, pentru faptele săvârșite în sectorul privat, a modalității normative „în scopul de a îndeplini un act privitor la îndatoririle sale de serviciu”.*

De altfel, în „*Expunerea de motive*” la noul Cod penal se menționează expres că *„Într-un alineat distinct este incriminată luarea de mită când este săvârșită de către o persoană care exercită o profesie de interes public, dar numai în ipoteza comiterii acestei fapte în scopul de a nu îndeplini, a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale legale sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri”.*

La concluzia anterior menționată contribuie, așa cum s-a arătat, și observația din **Raportul de evaluare a României privind incriminările (ETS 173 și 191, GPC 2) elaborat de Direcția Generală pentru drepturile omului și afaceri juridice, Direcția monitorizare, Strasbourg, 3 decembrie 2010 (GRECO Eval III Rap (2010) 1E Tema I)**, în sensul că, *„Din perspectiva art. 7 și 8 din STE 173, incriminările din legislația românească aplicabile dării și luării de mită din*

sectorul privat merg dincolo de cerințele Convenției, întrucât acestea nu sunt limitate la situații care implică tranzacții economice sau o încălcare a îndatoririlor de către mituit”.

Așa cum s-a arătat, Comisia Europeană a manifestat o evidentă preocupare cu privire la corecta și rapidă aplicare în toate statele Uniunii Europene a dispozițiilor privind combaterea corupției în sectorul privat, după adoptarea Convenției penale privind corupția și, respectiv, a deciziei-cadru 2003/568/JAI a Consiliului Uniunii Europene privind combaterea corupției în sectorul privat, astfel cum rezultă din documentul **„Raport al Comisiei către Consiliu și către Parlamentul European, pe baza articolului 9 din Decizia-cadru 2003/568/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind combaterea corupției în sectorul privat”** (Bruxelles, 6.6.2011, COM(2011) 309 final; SEC (2011) 663 final).

Accastă preocupare a Comisiei Europene, ulterior adoptării **Deciziei-cadru 2003/568/JAI a Consiliului Uniunii Europene privind combaterea corupției în sectorul privat**, viza inclusiv corecta înțelegere și aplicare a dispozițiilor Convenției penale privind corupția, sub aspectul incriminării faptelor de corupție în sectorul privat.

* * *

Revenind la argumentele potrivit cărora, în prezenta cauză, nu sunt îndeplinite elementele constitutive ale infracțiunii de „dare de mită”, instanța reține următoarele:

Potrivit doctrinei juridice, infracțiunea de luare de mită este o infracțiune de serviciu, în timp ce infracțiunea de dare de mită este o infracțiune în legătură cu serviciul. Fapta de luare de mită și fapta de dare de mită sunt fapte corelative, în sensul că nu se pot examina decât corelat, între cele două fapte existând o relație directă.

Dacă pentru subiectul activ al infracțiunii de dare de mită nu se cere o anumită calitate ori îndeplinirea unor condiții speciale, pentru subiectul activ al infracțiunii de luare de mită se cer, printre altele, îndeplinirea unor condiții ori cerințe speciale referitoare la o anumită calitate a subiectului activ, la obligațiile de serviciu ale acestuia, la scopul pentru care se pretinde, se primește, se acceptă promisiunea ori nu se respinge promisiunea banilor sau foloaselor care nu i se cuvin.

Instanța apreciază că statutul de jucător profesionist de fotbal nu este, în principiu și în anumite limite, incompatibil cu calitatea de subiect activ al infracțiunii de luare de mită pentru motivele ce se vor arăta:

Potrivit art. 14 din **Legea nr. 69 din 28 aprilie 2000**, Legea educației fizice și sportului, „În condițiile legii și în conformitate cu prevederile cuprinse în statutele și regulamentele federațiilor sportive naționale și internaționale, **sportivii de performanță** pot fi: a) amatori; b) profesioniști. Sportivul profesionist este cel care pentru practicarea sportului respectiv îndeplinește următoarele condiții: a) are licența de sportiv profesionist; b) încheie cu o structură sportivă, în formă scrisă, **un contract individual de muncă sau o convenție civilă** în condițiile legii. Sportivului profesionist.

care a încheiat cu o structură sportivă o convenție civilă, i se asigură, la cerere, participarea și plata contribuției la un sistem de pensii, public și/sau privat, în condițiile legii”.

În consecință, în modul arătat, jucătorul profesionist de fotbal dobândește calitatea de „**orice salariat care exercită o însărcinare în serviciul unei alte persoane juridice**”, întrucât - în conformitate cu art. 26 din **Legea nr. 69 din 28 aprilie 2000**, Legea educației fizice și sportului - „**cluburile sportive sunt structuri sportive cu personalitate juridică, constituite în condițiile legii**”.

În jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, de mai mult timp, s-a statuat că - în sensul art.147 alin.2 C.pen. - pentru a fi considerat subiect activ al unor infracțiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul, nu este necesar ca persoana să fie salariat al unei persoane juridice cu contract de muncă, ci este suficient să exercite o însărcinare de orice natură în serviciul acesteia, care poate fi retribuită sau neretribuită (*decizia penală nr.3954/1999, Curtea Supremă de Justiție, Secția penală*).

Această opinie a fost confirmată, ca principiu, prin decizia nr.III/2002 a Secțiilor Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție (M.Of. nr.113/2003), jurisprudența rămânând constantă până în prezent.

În consecință, statutul de jucător profesionist de fotbal nu este, în principiu și în anumite limite, incompatibil cu calitatea de subiect activ al infracțiunii de luare de mită, indiferent dacă acesta activează în domeniul sportiv în temeiul unui contract de muncă ori al unei convenții civile.

* * *

Calitatea de subiect activ al infracțiunii de luare de mită, în condițiile și limitele instrumentelor juridice internaționale pentru prevenirea și combaterea corupției în sectorul privat, nu este incompatibilă nici cu reglementările Uniunii Europene.

Așa cum rezultă din „**Cartea albă privind sportul**”, adoptată de **Comisia Europeană**, **sportul – de necontestat – are și o importantă dimensiune economică.**

Dimensiunea economică a sportului, și a activității fotbalistice în special, este confirmată, pe plan intern, de „**regimul fiscal al sportivilor profesioniști din România**”.

Este adevărat că, în materie fiscală, persistă controversa potrivit căreia în *situația fotbalistului profesionist care a încheiat cu o structură sportivă un contract individual de muncă, venitul obținut va fi considerat venit din salariu, iar în cazul fotbalistului profesionist care a încheiat cu o structură sportivă o convenție civilă, venitul obținut va fi considerat venit realizat dintr-o profesie liberală*. În toate cazurile însă, se acceptă că acestea sunt „**venituri de natură profesională**”.

Această controversă în materie fiscală nu poate înlătura nici **componenta economică a activității fotbalistice**, și nici concluzia că fotbalistul profesionist, indiferent de felul contractului său (contract individual de muncă sau convenție civilă de prestări servicii), este „**o persoană care lucrează pentru o entitate din sectorul privat**”.

În sfârșit, mai multe hotărâri ale C.J.U.E. au examinat și confirmat atât aspecte legate de dimensiunea economică a activității sportive în general, a regulilor aplicabile, cât și aspecte legate de statutul fotbalistului profesionist (*Hotărârea din 15.12.1995, cauza C-415/93 privind pe J.M. Bosman; cauzele C-519/04 P, C-519/04 P, C-13/76, C-36/74, C-51/96, C-191/97, etc.*).

Reținerea, pe de parte, a calității de subiect activ al infracțiunii de luare de mită a fotbalistului profesionist („*orice salariat care exercită o însărcinare în serviciul unei alte persoane juridice*”), iar pe de altă parte, a calității de angajator al clubului sportiv („*în serviciul unei alte persoane juridice decât cele prevăzute de art.147 alin. 1 C.pen.*”) nu este contrară **Convenției penale privind corupția** (Legea nr. 27 din 16 ianuarie 2002 pentru ratificarea Convenției penale privind corupția, adoptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1999, Monitorul Oficial nr. 65 din 30 ianuarie 2002) în care, la secțiunea referitoare la „**corupția în sectorul privat**” se arată următoarele:

„ARTICOLUL 7

Corupția activă în sectorul privat

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, conform dreptului său intern, dacă s-a săvârșit cu intenție, în cadrul unei activități comerciale, fapta de a promite sau de a da, direct ori indirect, orice folos necuvenit oricărei persoane care conduce sau lucrează pentru o entitate din sectorul privat, pentru aceasta sau pentru o altă persoană, cu scopul ca aceasta să îndeplinească sau să se abțină să îndeplinească un act, cu încălcarea obligațiilor sale.

ARTICOLUL 8

Corupția pasivă în sectorul privat

Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, conform dreptului său intern, dacă s-a săvârșit cu intenție, în cadrul unei activități comerciale, fapta oricărei persoane care conduce sau lucrează pentru o entitate din sectorul privat de a solicita sau de a primi, direct ori prin intermediul terților, un folos necuvenit sau de a accepta oferta ori promisiunea, pentru aceasta sau pentru o altă persoană, cu scopul ca aceasta să îndeplinească sau să se abțină să îndeplinească un act, cu încălcarea obligațiilor sale”.

În „**Raportul explicativ al Convenției penale privind corupția**” se arată că, pentru combaterea corupției în sectorul privat, înțelesul expresiei „**activități comerciale**” trebuie să fie unul larg, adică referindu-se la orice „*activități de afaceri*” (pct.53). De asemenea, un înțeles larg trebuie acceptat și pentru expresia „*persoană care conduce sau lucrează pentru o entitate din sectorul privat*”, nelimitându-se la „relația angajat-angajator”, ci chiar depășind această relație, adică referindu-se și la alte tipuri de relații, și uneori chiar dacă nu există un contract de muncă (pct.54). În sfârșit, un înțeles larg trebuie acordat și expresiei „*entitate din sectorul privat*” (pct.54).

Pe de altă parte însă, fiind o **infrațiune de serviciu** săvârșită – în acest caz – de către „**un salariat**”, infrațiunea de luare de mită (corelativă infrațiunii de dare de mită, care însă este o infrațiune în legătură cu serviciul, iar nu una de serviciu), impune examinarea „**îndatoririlor sale de serviciu**”, deoarece - prin coruperea „**salariatului**” - se vizează „**un act privitor la îndatoririle sale de serviciu**”.

Acțiunea sau inacțiunea care constituie elementul material al infrațiunii este condiționată de anumite **cerințe esențiale** printre care, cea potrivit căreia banii sau celelalte foloase trebuie promise în vederea efectuării unui **act determinat**, unui act arătat în mod explicit. Cu alte cuvinte, **promisiunea de bani trebuie să constituie un contracchivalent al conduitei lipsite de probitate a salariatului** care se angajează să îndeplinească ori să nu îndeplinească sau să întârzie îndeplinirea **unui anumit act privitor la îndatoririle sale de serviciu**, ori să efectueze **un anumit act contrar acestor îndatoriri**.

Jurisprudența națională, de-a lungul anilor, s-a confruntat constant cu multiple cazuri având ca obiect infrațiuni de dare de mită, respectiv, infrațiuni de luare de mită, săvârșite în modalitățile normative „**să nu îndeplinească sau să întârzie îndeplinirea unui anumit act privitor la îndatoririle sale de serviciu, ori să efectueze un anumit act contrar acestor îndatoriri**”. Cu privire la aceste modalități normative se poate discuta despre o jurisprudență constantă, previzibilă, predictibilă.

În jurisprudență au fost rare cauzele având ca obiect infrațiunile de dare de mită, respectiv, infrațiunile de luare de mită, săvârșite în modalitatea normativă „**să îndeplinească un anumit act privitor la îndatoririle sale de serviciu**” și, de cele mai multe ori, acestea prezentau particularități care, în realitate, sugerau mai degrabă tot coruperea „funcționarului” în scopul încălcării îndatoririlor de serviciu (obținerea cu prioritate a unor bunuri sau soluționarea mai rapidă a unor cereri, deci în condiții mai „avantajoase” față de alte persoane îndreptățite la obținerea acelorași bunuri ori îndreptățite la soluționarea aceluiași tip de cereri).

În prezenta cauză penală, tocmai această ultimă variantă normativă a infrațiunii este incidentă, deoarece - în sinteză - potrivit rechizitoriului, faptele constatau în:

- „... a promis în data de 11.05.2006, sume de bani cuprinse între 5.000 - 10.000 euro fiecărui **jucător de fotbal** al clubului C.F. „Gloria 1922 Bistrița”, în scopul de a-și îndeplini atribuțiile de serviciu prevăzute în contractele de muncă, Regulamentul intern al clubului și în Regulamentul Federației Române de Fotbal privind „Statutul și transferul jucătorilor de fotbal”, constând în apărarea corectă a șanselor de joc și obținerea unui rezultat favorabil, în meciul cu echipa F.C. „Rapid București” în etapa a 27-a din Campionatului Național de Fotbal – Divizia A programat la 12.05.2006”.

- „... a oferit în perioada 04.05.-07.05.2008, suma de 1.700.000 euro **jucătorilor de fotbal** din cadrul clubului „Universitatea Cluj” aflați pe foaia de joc pentru meciul din etapa a 34-a -

Campionatului Național de Fotbal - Liga I (aproximativ 100.000 euro pentru fiecare), în scopul îndeplinirii îndatoririlor de serviciu prevăzute în contractele de joc, Regulamentul intern și în Regulamentul Federației Române de Fotbal privind „Statutul și transferul jucătorilor de fotbal”, constând în apărarea corectă a șanselor de joc și realizarea obiectivelor de instruire-performanță stabilite de club, pentru obținerea unei victorii în meciul cu echipa „CFR 1907 Cluj” din 07.05.2008”.

De asemenea se constată, potrivit rechizitoriului, că sumele de bani au fost promise/oferte de inculpatul BECALI GEORGE, după caz, fiecărui jucător de fotbal/jucătorilor de fotbal, în scopul:

- îndeplinirii atribuțiilor de serviciu prevăzute în contractele de muncă, Regulamentul intern al clubului și în Regulamentul Federației Române de Fotbal privind „Statutul și transferul jucătorilor de fotbal”, constând în apărarea corectă a șanselor de joc și obținerea unui rezultat favorabil, în meciul cu echipa F.C. „Rapid București”;

- îndeplinirii îndatoririlor de serviciu prevăzute în contractele de joc, Regulamentul intern și în Regulamentul Federației Române de Fotbal privind „Statutul și transferul jucătorilor de fotbal”, constând în apărarea corectă a șanselor de joc și realizarea obiectivelor de instruire-performanță stabilite de club, pentru obținerea unei victorii în meciul cu echipa „CFR 1907 Cluj”.

Or, așa cum s-a arătat, una din cerințele esențiale ale acțiunii de corupere constă în aceea că se referă la un anumit act privitor la îndatoririle de serviciu ale salariatului, în prezenta cauză penală, ale jucătorului de fotbal profesionist.

În actul de acuzare se face trimitere la îndatoririle de serviciu prevăzute în contractele de muncă, contractele de joc, Regulamentul intern al clubului, Regulamentul Federației Române de Fotbal, Regulamentul privind statutul și transferul jucătorilor de fotbal.

Înainte de a examina conținutul contractelor de muncă, a contractelor civile și a actelor normative interne (regulamente, statute etc.), instanța precizează că urmează a fi avute în vedere numai cele aflate în vigoare pentru sezonul fotbalistic în care au avut loc cele două meciuri ce fac obiectul cauzei penale.

Instanța apreciază că **nu orice încălcare a îndatoririlor de serviciu** prevăzute în contractele de muncă, contractele de joc, Regulamentul intern al clubului, Regulamentul Federației Române de Fotbal, Regulamentul privind statutul și transferul jucătorilor de fotbal **este de natură a atrage răspunderea penală a jucătorului de fotbal deoarece acestea nu sunt acte normative de drept penal (legi penale) ori acte normative speciale (legi speciale care reglementează relații dintr-un anumit domeniu și, totodată, sancționează unele fapte ca infracțiuni).**

Încălcarea de către jucătorul de fotbal a îndatoririlor de serviciu din contractele de muncă, contractele de joc, Regulamentul intern al clubului, Regulamentul Federației Române de Fotbal,

Regulamentul privind statutul și transferul jucătorilor de fotbal atrage, în primul rând, forme ale răspunderii juridice civile (materială, contractuală, disciplinară etc.), și numai în cazuri excepționale poate atrage forma juridică a răspunderii penale.

De altfel, din examinarea textelor din documentele respective se constată că **cele mai multe mențiuni referitoare la „îndatoririle de serviciu” au valoarea unor principii, reguli generale de comportament sportiv, fără prevederea expresă a unor sancțiuni**; pentru încălcarea unora, în mod firesc reduse ca număr, se precizează însă că sunt „abateri” (disciplinare), prevăzându-se expres și „sancțiunea” (disciplinară).

În consecință, numai afirmarea încălcării îndatoririlor de serviciu ale jucătorilor de fotbal, cu trimitere la unele texte (articole) din *contractele de muncă, contractele de joc, Regulamentul intern al clubului, Regulamentul Federației Române de Fotbal, Regulamentul privind statutul și transferul jucătorilor de fotbal*, nu este de natură să conducă la concluzia atragerii răspunderii penale.

Revenind la actele și lucrările dosarului, din examinarea tuturor acestor documente **nu rezultă că jucătorul de fotbal profesionist are ca îndatorire (ca obligație) de serviciu „obținerea unei victorii” sau „obținerea unui rezultat favorabil”, adică existența unei obligații de serviciu de rezultat (obținerea, în toate meciurile jucate a unui scor egal ori câștigarea meciului), ci – dimpotrivă – rezultă existența unei obligații de diligență**, adică o obligație care constă în îndatorirea unei persoane de a pune toată stăruința (siliința, sârguința, zelul, strădania etc.) pentru obținerea unui anumit rezultat, **fără a se obliga însă la însuși rezultatul preconizat.**

Sub acest ultim aspect, al instituirii unei **obligații de diligență** pentru jucătorii echipei de fotbal, instanța constată că, de altfel, și în rechizitoriu se acceptă existența acestui tip de obligație de serviciu (pag.76 din rechizitoriu, în care se menționează că „Jucătorul de fotbal are o **obligație de diligență bine determinată și anume, să joace fotbal la capacitate maximă pentru obținerea unor performanțe, fără a putea stabili anticipat scorul final**”).

În opinia instanței, stabilirea unei obligații de rezultat (**obținerea, în toate meciurile jucate a unui scor egal ori câștigarea meciului**) ar fi – practic – *imposibil de instituit printre obligațiile de serviciu ale jucătorului de fotbal profesionist deoarece, pe de o parte, orice joc sportiv presupune elemente aleatorii, de risc, de imprevizibilitate (având caracter obiectiv, iar nu și caracter subiectiv care ar ține, eventual, de cauze exterioare regulilor sportive), iar pe de altă parte, nerealizarea acestei obligații de rezultat ar fi de natură să conducă - în unele situații și, oricum, exclusiv voinței angajatorului (clubului sportiv) - la rezilierea contractului de muncă ori a contractului civil.*

Nu în ultimul rând, o astfel de obligație de rezultat (**obținerea, în toate meciurile jucate a unui scor egal ori câștigarea fiecărui meci jucat**) – stabilită în sarcina fiecărui jucător de fotbal care intră efectiv pe terenul de sport – ar fi incompatibilă cu noțiunea de „**sport în echipă**”, fotbalul

fiind un joc de echipă în care rezultatul este obținut prin efortul (fizic și psihic) sportiv colectiv, al tuturor jucătorilor.

Un argument în sprijinul acestei opinii rezultă și din examinarea, spre exemplu, a dispozițiilor art.5.2.4 din **Regulamentul echipei de fotbal SCS CFM „Universitatea Cluj”**, **pentru anul competițional 2007-2008**, în care se arată că „*Jucătorii de pe foaia de joc, dar care nu intră în joc, vor primi până la 50% din prima de rezultat ...*”.

De asemenea, se constată că, potrivit aceluiași act normativ intern, **Regulamentul echipei de fotbal SCS CFM „Universitatea Cluj”, pentru anul competițional 2007-2008**, era instituită o „**grilă de premiere pentru meciurile de campionat**” (art.5.1), cuprinzând o complexă și generoasă modalitate de stabilire a premierii jucătorilor de fotbal (*prime pentru fiecare punct obținut acasă sau în deplasare, prime diferențiate pentru clasarea pe anumite poziții ale clasamentului etc.*).

Or, în opinia instanței, pe de o parte, instituirea acestei complexe grile de premiere pentru obținerea victoriei sau obținerea unui meci egal, în fiecare partidă jucată, **prime acordate peste salariul lunar stabilit potrivit clauzelor contractului de muncă** - primele acordându-se jucătorilor de pe foaia de joc (*care au jucat efectiv ori chiar dacă nu au intrat în joc*), iar pe de altă parte, inexistența unei clauze de reziliere a contractului în cazul „neobținerii victoriei” în fiecare meci jucat, ori chiar în ipoteza unei posibile retrogradări a echipei - sugerează, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că nu există instituită o obligație de serviciu a jucătorilor de fotbal de „a obține victoria” în fiecare meci jucat (spre exemplu, în art.8.4 din **Regulamentul echipei de fotbal SCS CFM „Universitatea Cluj”, pentru anul competițional 2007-2008**, se menționează că „*În situația în care echipa va retrograda, niciun jucător nu va putea pleca de la echipă, contractele prelungindu-se din oficiu cu un an, fără nicio pretenție financiară.*”

De altfel, sunt și alte domenii în care activitatea profesională nu are la bază o obligație de rezultat, ci o obligație de diligență, justificată printr-un anumit specific al respectivei activități care presupune risc, evoluții imprevizibile, chiar hazard uneori, intervenția decisivă a altor persoane, instituții ori autorități, etc. (medici, avocați, consilieri juridici, etc.).

Revenind la documentele la care s-a făcut trimitere în actul de acuzare se constată următoarele **referitor la contractele individuale de muncă, contractele civile ale jucătorilor de fotbal și Regulamentele de ordine interioară:**

Un formular intitulat „**Contractul de muncă al jucătorului de fotbal**” este elaborat sub coordonarea F.R.F. și este disponibil pe pagina de internet.

La pct.11.2, intitulat „**Obligațiile jucătorului**”, se menționează că acesta are obligația „**să joace în toate meciurile pentru care a fost selecționat, la nivelul cel mai înalt al pregătirii și abilităților sale**” (lit.a).

Cu titlu de exemplu, într-un alt formular, care nu este elaborat de FRF, denumit „Contract de pregătire sportivă” se menționează ca obligație a cursantului *„să participe la jocurile publice (amicale sau oficiale) ale echipei la care are drept de joc, în funcție de valoarea, pregătirea și forma sa sportivă, precum și de necesitățile clubului”*.

În „**Contractul de muncă**” al jucătorilor de fotbal din cadrul Clubului C.F. „Gloria 1922 Bistrița”, se menționează că *„jucătorul se obligă să-și pună și să-și folosească în mod nelimitat întreaga putere și capacitate sportivă în interesul și pentru clubul unde este angajat”, iar „pentru aceasta jucătorul se obligă să participe la jocurile, antrenamentele și alte acțiuni de reprezentare ale clubului potrivit programului stabilit de club sau de împuterniciții acestuia”* (art.2 alin.1 și lit.a).

În „**Regulamentul de ordine interioară, anul competițional 2005/2006**” al „Club fotbal Gloria 1922 Bistrița” se menționează că *„toți jucătorii, fără excepție, sunt obligați să respecte programul de antrenament, refacere, recuperare și jocuri stabilit de conducerea tehnică și să execute la nivel optim sarcinile individuale și de echipă ce le sunt stabilite”* (art.14).

În „**Contractul individual de muncă**” al jucătorilor de fotbal din cadrul Clubului de fotbal „Universitatea Cluj” se menționează că *„salariatului, îi revin, în principal, următoarele obligații: obligația de a realiza norma de muncă sau, după caz, de a îndeplini atribuțiile ce îi revin conform fișei postului; obligația de fidelitate față de angajator în executarea atribuțiilor de serviciu”* (pct.2).

SCS CFM Universitatea Cluj SA, a recurs și la încheierea unor contracte suplimentare denumite „**Act adițional la contractul individual de muncă**” în care sunt stabilite *„valoarea netă a contractului”* (25.000 USD, 30.000 USD, 35.000 USD) **pentru fiecare din anii competiționali 2007-2008, 2008-2009, 2009-2010**, precizându-se că față de sumele precizate, jucătorul va încasa suplimentar un bonus de 5.000 USD, 10.000 USD, 15.000 USD, în raport cu fiecare an competițional, și dacă va evolua cel puțin 75% din meciurile oficiale ale respectivului an competițional.

De asemenea, în actul intitulat „**Convenție civilă de prestări servicii**”, încheiat cu SCS CFM Universitatea Cluj SA se menționează că *„pentru fiecare meci oficial de campionat jucat în calitate de titular, prestatorul va primi un bonus de 1.000 euro în primul an de contract și 500 euro în următorii doi ani de contract.”* Din examinarea întregului contract civil rezultă că respectivul „bonus” ar fi fost primit în plus, peste „valoarea contractului” stabilită distinct, pentru fiecare din cei 3 ani competiționali (2007-2008, 2008-2009, 2009-2010), și peste „prima de instalare”.

Același club sportiv, în activitatea sa, a recurs și la încheierea unui alt tip de contract civil, „**Contract civil de prestări servicii**”, în care se menționează că *„pentru 10 meciuri oficiale din campionat jucătorul va primi suma de 10.000 USD”* iar *„pentru îndeplinirea obiectivului propus*

de club (evitarea retrogradării) jucătorul va primi suma de 10.000 USD". Examinând întregul contract rezultă că *aceste sume urmau să fie plătite de club distinct de „valoarea contractului” în sumă de 12.500 USD (pentru anul competițional 2007-2008), cu titlu de „bonusuri contractuale ale convenției civile”.* În același contract civil se stabilesc *„valoarea contractului” pentru anii competiționali 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011, precum și valoarea „bonusurilor contractuale ale convenției civile” pentru aceeași ani competiționali, pentru 20 de meciuri oficiale jucate în campionat, respectiv, pentru fiecare meci oficial jucat din campionat, peste cele 20 de meciuri menționate.*

Instanța constată, din examinarea acestor contracte, următoarele:

- în niciun contract (de muncă sau civil) **nu este prevăzută, ca obligație de rezultat, obligația de serviciu a fiecărui jucător de fotbal de a câștiga fiecare meci judecat ori obligația de a obține un scor egal la fiecare meci jucat;**

- fiecare jucător de fotbal are asigurat **„un venit profesional anual”,** stabilit de regulă pentru fiecare an competițional, venit cu caracter de stabilitate, de regulă plătit în tranșe lunare, denumit, după caz, „salariu” sau „valoarea contractului”;

- distinct de „salariu” sau „valoarea contractului”, **fiecare jucător de fotbal primește, suplimentar, anumite „bonusuri”, cu titlu de premiere** („pentru fiecare meci oficial de campionat jucat în calitate de titular”; „pentru bune rezultate”; „pentru evoluția în proporție de cel puțin 75%, 65% etc. din meciurile oficiale ale anului competițional (campionatului)”; „pentru îndeplinirea obiectivului propus de club”; „pentru 20 de meciuri oficiale jucate din campionat”; „pentru fiecare meci oficial jucat din campionat peste cele 20 de meciuri jucate”; „pentru promovarea în prima divizie”; „pentru clasarea echipei la sfârșitul campionatului pe locurile 3-5” etc.);

- este prevăzută o obligație de diligență a fiecărui jucător de fotbal, exprimată în diferite modalități, cum ar fi: **„să joace în toate meciurile pentru care a fost selecționat, la nivelul cel mai înalt al pregătirii și abilităților sale”; „jucătorul se obligă să-și pună și să-și folosească în mod nelămitat întreaga putere și capacitate sportivă în interesul și pentru clubul unde este angajat”;**

- că este prevăzută o obligație de diligență, iar nu de rezultat, pentru fiecare jucător de fotbal reiese din faptul că, pe de o parte, nu se prevede rezilierea contractelor în cazul neobținerii unui anumit rezultat (**de a câștiga fiecare meci judecat ori de a obține un scor egal la fiecare meci jucat**), iar pe de altă parte, din faptul inserării clauzei potrivit căreia „toate sumele prevăzute în acest act adițional se reduc cu 50% în cazul în care echipa clubului angajatorului evoluează în Divizia B”;

- **nu se poate pune semnul egalității între „obiectivul de performanță stabilit pentru echipa clubului sportiv”** (cum ar fi, promovarea în prima divizie/liga I/serie; evitarea retrogradării echipei; situarea pe primele 3 locuri ale clasamentului, ori pe unele locuri

superioare ale acestuia etc.) și „*obligățiile (performanța) fiecărui jucător de fotbal*”, chiar dacă, întrădeavăr, de performanța fiecărui jucător depinde rezultatul obținut la finalul campionatului. Obiectivul de performanță stabilit pentru echipa clubului sportiv este suma rezultatelor fiecărui meci jucat de titularii echipei, însă - deopotrivă - depinde nu numai de efortul fizic și moral al fiecărui jucător, dar și de elemente exterioare acestora (managementul echipei, crearea condițiilor de antrenament și recuperare, valoarea tehnică și sportivă a echipelor adverse, impunerea și respectarea regulilor de joc de către arbitri, dar și de elemente aleatorii rezultate din tragerile la sorți ori din „jocul” punctelor acumulate de echipele adverse etc.).

„**Regulamentul de ordine interioară**” al Asociației Club Fotbal Gloria 1922 Bistrița prevede numai că „Toate prevederile ROI au în vedere stimularea contribuției fiecărui jucător, și în ansamblu al echipei, pentru realizarea obiectivului competițional aprobat”, iar „La realizarea acestor obiective, întregul personal salariat al CF Gloria 1922 Bistrița este obligat să manifeste disciplină și râvnă deplină,” (art.4-5). La art.21 se menționează că „orice jucător nu cunoaște obligație mai severă decât grija personală de a se pregăti permanent pentru competiție, de a se proteja contra deteriorării sănătății și de a contribui la construcția unei atmosfere prietenoase, stimulative pentru efort fizic și psihic, pentru victorie pe terenul de fotbal”. Din această exprimare a Regulamentului ar fi exagerat însă să se deducă instituirea pentru fiecare jucător al echipei de fotbal Gloria 1922 Bistrița a „obligației obținerii victoriei pe terenul de fotbal”, în toate condițiile, la toate meciurile, pe parcursul întregului an competițional.

Evident că art.21 dă expresie aceleiași obligații de diligență a jucătorilor de fotbal; de altfel, la art.26 din același Regulament, se menționează că încălcarea cu vinovăție a obligațiilor din ROI și Regulamentele FRF atrag, printre altele, „diminuarea salariului și a altor drepturi bănești acordate pentru bune rezultate”.

„**Regulamentul intern privind activitatea fotbalistică în anul competițional 2007-2008**” al SCS CFM „Universitatea Cluj” SA declară, și el, ca „*obiectiv principal al Clubului pentru sezonul competițional 2007-2008 menținerea în Liga I*” (art.2.1), iar „*pentru Cupa României, obiectivul este accederea în semifinale, cu posibilitatea modificării obiectivului, în cazul în care necesități legate de campionat impun acest lucru*” (art.2.2).

În opinia instanței, nici aceste mențiuni regulamentare nu justifică, în mod rezonabil, concluzia instituirii pentru fiecare jucător al echipei de fotbal Universitatea Cluj a „*obligației obținerii victoriei sau a obținerii unui scor egal*”, în toate condițiile, la toate meciurile, pe parcursul întregului an competițional, ci reflectă instituirea obligației de diligență pentru jucători.

Așa cum s-a arătat anterior, **stabilirea unui obiectiv de performanță, opțiune firească pentru fiecare club sportiv, nu echivalează cu instituirea (expresă sau tacită) a unei obligații de serviciu individuale (pentru fiecare jucător al echipei), ca obligație de rezultat constând în aceea de a obține, la fiecare meci jucat în anul competițional, victoria sau scor egal.**

De asemenea, și în acest Regulament (art.4) sunt prevăzute unele obligații ale jucătorilor de fotbal, cum ar fi:

- să adopte un sistem personal de alimentație, odihnă, efort, ... *menit să îi determine la ora jocului o formă corespunzătoare;*
- interzicerea creării și întreținerii relațiilor cu persoanele din cadrul echipelor adverse sau din anturajul acestora;
- interzicerea discutării sau negocierea rezultatelor jocurilor cu persoanele arătate anterior;
- *să contribuie cu toate resursele sale fizice și psihice, în limitele regulamentare, pentru obținerea victoriei;*
- *executarea la nivel optim a sarcinilor individuale și de echipă care le revin.*

În opinia instanței, se apreciază, o dată în plus, că nici aceste ultime mențiuni regulamentare nu justifică, în mod rezonabil, concluzia instituirii pentru fiecare jucător al echipei de fotbal Universitatea Cluj a „obligației obținerii victoriei sau a obținerii unui scor egal”, în toate condițiile, la toate meciurile, pe parcursul întregului an competițional, ci reflectă instituirea obligației de diligență pentru jucători.

Regulamentul mai prevede (art.5) condițiile de acordare a **„recompenselor”, „grila de premiere pentru meciurile din campionat”** (pentru fiecare punct obținut acasă sau în deplasare; pentru clasarea pe o poziție care să asigure menținerea în Liga I, în funcție de minutele jucate și aportul la performanțele echipei; pentru clasarea pe o poziție care să asigure prezența în Cupa UEFA; pentru clasarea pe o poziție care să asigure prezența în Champions League; diferențierea acordării „primelor” pentru titulari și pentru rezerve etc.).

Instanța apreciază că tocmai instituirea acestui **complex și generos sistem de recompensare** a jucătorilor în cazul obținerii unor performanțe ale echipei justifică concluzia că, în sarcina fiecărui jucător de fotbal, este prevăzută o obligație generală de diligență, iar nu de rezultat, și că – în ipoteza obținerii unui anumit rezultat – aceștia, suplimentar de „salariu”/„valoarea contractului”, beneficiau de „prime”/„recompense”.

O dovadă elocventă în acest sens, este prevederea regulamentară potrivit căreia se acorda o „primă”/„recompensă” pentru fiecare punct obținut acasă sau în deplasare.

În sfârșit, acuzarea a mai făcut trimitere la obligațiile de serviciu ale jucătorilor de fotbal prevăzute în alte două **acte normative interne ale Federației Române de Fotbal:**

„Regulamentul privind statutul și transferul jucătorilor de fotbal” (ediția 2007), prevede următoarele:

- jucătorii trebuie să aibă un comportament care să respecte principiile de corectitudine, cinste, integritate și sportivitate;
- conform art.5.4, în afara obligațiilor pe care le au jucătorii amatori, jucătorii profesioniști mai au, printre altele, **îndatorirea să facă eforturile specifice ocupației de jucător profesionist, la**

nivelul pregătirii și posibilităților personale, în scopul îndeplinirii obiectivelor de instruire și de performanță stabilite de club;

- potrivit art.5.2, printre principalele obligații ale jucătorilor amatori este și cea potrivit căreia *trebuie să participe la jocurile oficiale și amicale ale echipei la care sunt legitimați, în funcție de valoarea, pregătirea și forma lor sportivă și de necesitățile clubului*; să respecte prevederile statutului FRF, LPF, AJF, al clubului, precum și celelalte regulamente și norme ori hotărâri FRF, LPF, AJF, precum și cerințele regulamentului intern al clubului la care sunt legitimați; să se comporte corect și civilizată și să respecte prevederile statutelor și regulamentelor adoptate de FIFA/UEFA și FRF;

- conform art. 5.3, jucătorii profesioniști au, în afara drepturilor prevăzute pentru amatori, dreptul să încheie cu un club afiliat la FRF/AJF un contract individual de muncă, respectiv, o convenție civilă, conform legislației în vigoare; să li se plătească salariul sau onorariul convenit, precum și primele, sporurile, indemnizațiile și alte drepturi bănești convenite de părți prin contractul de muncă sau convenția civilă și să beneficieze de drepturile materiale prevăzute în contractele respective; *să li se asigure stabilitate contractuală, contractul neputând să înceteze sau să se modifice decât în cazurile și în condițiile prevăzute de lege și de prezentul regulament*; alte drepturi prevăzute de legislația în vigoare și de regulamentele FRF.

Exprimarea „îndatorirea să facă eforturile specifice ocupației de jucător profesionist, la nivelul pregătirii și posibilităților personale” și, respectiv, „să participe la jocurile oficiale și amicale ale echipei la care sunt legitimați, în funcție de valoarea, pregătirea și forma lor sportivă și de necesitățile clubului” exclude orice speculație cu privire la instituirea altei obligații, alta în afara celei de diligență, în sarcina jucătorilor profesioniști de fotbal.

Încă o dată, instanța menționează că stabilirea unui anumit obiectiv de performanță, opțiune absolut firească pentru fiecare club sportiv, nu echivalează cu instituirea (expresă sau tacită) a unei obligații de serviciu individuale (pentru fiecare jucător al echipei), ca obligație de rezultat constând în aceea de a obține, la fiecare meci jucat în anul competițional, victoria sau scor egal.

Ultimul act normativ intern, „Regulamentul disciplinar al Federației Române de Fotbal” (ediția 2007), stabilește mai multe abateri disciplinare, dintre care numai unele interesează prezenta cauză penală. De exemplu, abaterile săvârșite de jucători, corelative unor obligații/îndatoriri ale acestora, cuprinse în art.62-69 nu interesează prezenta cauză penală.

În art.60, în varianta regulamentului elaborată în anul 2007, este prevăzută ca abatere disciplinară „Corupția”, cu următorul conținut:

„1. Persoana care oferă, promite sau acordă un avantaj nejustificat unui organ al FRF/LPF/AJF, unui arbitru, jucător sau unui oficial în nume propriu sau al unui tert, în scopul de a-l determina să încalce regulamentele FIFA/UEFA/FRF, va fi sancționată în mod cumulativ:

- a) cu o penalitate de 100.000 -200.000 de lei;
- b) cu interzicerea oricărei activități legate de fotbal și cu interzicerea accesului pe orice stadion pentru doi ani;
- c) cu depunctare de 6-9 puncte a echipelor implicate.

2. Corupția pasivă (solicitarea, acceptarea promisiunii sau primirea unui avantaj nejustificat), precum și fapta unei persoane de a promite, oferi sau acorda sume de bani unui oficial al unui club sau unui terț, în beneficiul unui club, în scopul de a stimula echipa clubului respectiv să-și apere corect șansele într-unul sau în mai multe jocuri, se sancționează conform alin. 1.

3. În cazuri grave sau în caz de recidivă, sancțiunile prevăzute la alin. 1 lit. b pot fi înlocuite cu declararea „persona non grata”.

4. În toate cazurile, organul jurisdicțional va decide confiscarea valorilor materiale sau financiare implicate în comiterea abaterii. Aceste valori vor fi folosite pentru programele de dezvoltare a fotbalului.

5. În toate cazurile prevăzute de acest articol, FRF/AJF au obligația de a sesiza organele de urmărire penală”.

În art.6 sunt menționate definițiile pentru „**oficial**” (precizându-se expres că nu include jucătorii de fotbal), iar noțiunea de „**club**” sportiv este deja explicată; după cum se observă este considerată abatere disciplinară fapta unei persoane de a promite, oferi sau acorda sume de bani în scopul de a stimula echipa clubului respectiv să-și apere corect șansele într-unul sau în mai multe jocuri, iar persoana vizată prin actul de corupție este un oficial al unui club sau unui terț, în beneficiul unui club.

* * *

Se constată că ulterior, *cu intrare în vigoare începând din 22.09.2008*, Federația Română de Fotbal, în temeiul „**principiului autoguvernării în sport**”, a modificat și completat **art.60** și a introdus un nou text, **art.60/1**, în „**Regulamentul disciplinar al Federației Române de Fotbal**”, după cum urmează:

Articolul 60 va avea următorul conținut:

“1. Oricare dintre persoanele definite de art. 4.2 lit. a) – g) din prezentul regulament care oferă, promite sau acordă un avantaj nejustificat unui organ al FRF/LPF/AJF/AMFB, unui oficial, jucător, arbitru sau observator, în nume propriu sau al unui terț, în scopul de a-l determina să încalce statutele și regulamentele FIFA/UEFA/FRF, va fi sancționată în mod cumulativ:

- a) cu o penalitate de la 100.000 la 300.000 lei;
- b) cu interzicerea oricărei activități legate de fotbal și cu interzicerea accesului pe orice stadion pentru 2 ani;
- c) retrogradarea primei echipe a clubului în categoria imediat inferioară.

2. Solicitarea, acceptarea promisiunii sau primirea unui avantaj nejustificat se sancționează în conformitate cu prevederile pct. 1 lit. a) – c) din prezentul articol.”

Restul prevederilor art. 60 din Regulamentul Disciplinar rămân neschimbate.

După articolul 60 din Regulamentul Disciplinar se introduce art. 60/1 care va avea următorul conținut:

”1. Fapta unei persoane definite de art. 4.2 lit. a) – g) din prezentul regulament de a promite, oferi sau acorda sume de bani unui jucător, antrenor, oficial al unui club sau unei alte persoane, în scopul de a stimula echipa clubului respectiv să-și apere corect șansele într-un meci de fotbal, se sancționează cu suspendare de 2 ani și penalitate sportivă de 1.000.000 lei. În caz de recidivă, sancțiunea aplicată anterior va fi întotdeauna dublată.

2. Fapta unui jucător, antrenor, sau oficial al unui club de a solicita, accepta promisiunea sau de a primi un avantaj nejustificat de la o altă persoană în scopul de a stimula echipa clubului căruia aparține să-și apere corect șansele într-un meci de fotbal, se sancționează după cum urmează:

- a) cu suspendare de 2 ani și penalitate sportivă de 1.000.000 lei, în cazul oficialilor;
 - b) cu suspendare de 6 luni și penalitate sportivă de 200.000 lei, în cazul jucătorilor care evoluează în Liga I;
 - c) cu suspendare de 6 luni și penalitate sportivă de 100.000 lei, în cazul jucătorilor care evoluează în Liga a 2-a;
 - d) cu suspendare de 6 luni și penalitate sportivă de 50.000 lei, în cazul jucătorilor care evoluează în Liga a 3-a;
 - e) cu suspendare de 6 luni și penalitate sportivă de 400.000 lei, în cazul antrenorilor cluburilor care evoluează în Campionatul Național al Ligii I;
 - f) cu suspendare de 6 luni și penalitate sportivă de 200.000 lei, în cazul antrenorilor cluburilor care evoluează în Campionatul Național al Ligii a 2-a;
 - g) cu suspendare de 6 luni și penalitate sportivă de 100.000 lei, în cazul antrenorilor cluburilor care evoluează în Campionatul Național al Ligii a 3-a;
- În caz de recidivă, sancțiunea aplicată anterior va fi întotdeauna dublată.

3. Penalitățile aplicate în condițiile pct. 1 și 2 din prezentul articol pot depăși maximul general prevăzut la art. 20 pct. 2 din prezentul regulament.”

* * *

Instanța mai constată și că, în final, textul art.60 din „Regulamentul disciplinar al Federației Române de Fotbal” (ediția 2009, în vigoare din 01.07.2009) a fost modificat și completat, fiind în schimb eliminat art.60/1 al cărui conținut a fost integrat în noul text al art.60, având următorul conținut:

„Articolul 60 Corupția / Pariurile sportive / Integritatea competițiilor

1. Persoana care oferă, promite sau acordă un avantaj nejustificat unui organ al FRF/LPF/AJF, unui arbitru, jucător, oficial sau altei persoane care se află sub incidența prezentului regulament, în nume propriu sau al unui terț, în scopul de a-l determina să încalce statutele și regulamentele FIFA/UEFA/FRF, va fi sancționată în mod cumulativ:

- a) cu o penalitate sportivă de la 100.000 la 300.000 de lei;
- b) cu interzicerea oricărei activități legate de fotbal și cu interzicerea accesului pe orice stadion pentru doi ani;
- c) retrogradarea primei echipe a clubului în categoria imediat inferioară.

2. Solicitarea, acceptarea promisiunii sau primirea unui avantaj nejustificat se sancționează în conformitate cu prevederile alin. 1 lit. a) - c) din prezentul articol.

3. În cazuri grave sau în caz de recidivă, sancțiunile prevăzute la alin. 1 lit. b) de mai sus pot fi înlocuite cu declararea persona non grata.

4. Prin avantaje nejustificate se înțeleg: bani, titluri de orice fel echivalând bani, bunuri, comisioane, împrumuturi, donații, prestări de servicii cu titlu gratuit, promovare în serviciu, oportunități de afaceri, alte avantaje cu caracter patrimonial, etc.

5. Fapta persoanei care participă direct sau indirect la pariuri sau alte activități similare care privesc jocurile din competițiile organizate sub egida FIFA/UEFA/FRF/LPF/AJF sau care are un interes financiar direct sau indirect în astfel de activități se sancționează cumulativ cu:

- a) interzicerea oricărei activități legate de fotbal pentru 2 ani;
- b) penalitate sportivă de 300.000 de lei.

6. În toate cazurile, organul jurisdicțional va decide confiscarea valorilor materiale sau financiare implicate în comiterea abaterii. Aceste valori vor fi folosite pentru programele de dezvoltare a fotbalului.

7. În cazul săvârșirii abaterilor disciplinare prevăzute și sancționate de alin. 1 și 2 ale prezentului articol, FRF/LPF/AJF au obligația de a sesiza organele de urmărire penală.

8. Fapta persoanei care, direct sau indirect, deține acțiuni sau o funcție de conducere la mai mult de un club participant în competițiile organizate de FRF/LPF/AJF, se sancționează cu interzicerea oricărei activități legate de fotbal până la încetarea motivelor de sancționare și penalitate sportivă de la 50.000 la 100.000 de lei.

9. Fapta unei persoane definită de art. 4.1 lit. a) - g) din prezentul regulament, de a promite, oferi sau acorda sume de bani unui jucător, antrenor, oficial al unui club sau unei alte persoane, în scopul de a stimula echipa clubului respectiv să-și apere corect șansele într-un joc de fotbal, se sancționează cu suspendare de 2 ani și penalitate sportivă de 1.000.000 de lei. În caz de recidivă, sancțiunea aplicată anterior va fi întotdeauna dublată.

10. Fapta unui jucător, antrenor sau oficial al unui club de a solicita, accepta promisiunea sau de a primi un avantaj nejustificat de la o altă persoană în scopul de a stimula echipa clubului căruia aparține să-și apere corect șansele într-un joc de fotbal, se sancționează după cum urmează:

- a) cu suspendare de 2 ani și penalitate sportivă de 1.000.000 de lei, în cazul oficialilor;
- b) cu suspendare de 6 luni și penalitate sportivă de 200.000 de lei în cazul jucătorilor care evoluează în Liga I;
- c) cu suspendare de 6 luni și penalitate sportivă de 100.000 de lei în cazul jucătorilor care evoluează în Liga a 2-a;
- d) cu suspendare de 6 luni și penalitate sportivă de 50.000 de lei în cazul jucătorilor care evoluează în Liga a 3-a;
- e) cu suspendare de 6 luni și penalitate sportivă de 400.000 de lei în cazul antrenorilor cluburilor care evoluează în Liga I;
- f) cu suspendare de 6 luni și penalitate sportivă de 200.000 de lei în cazul antrenorilor cluburilor care evoluează în Liga a 2-a;
- g) cu suspendare de 6 luni și penalitate sportivă de 100.000 de lei în cazul antrenorilor cluburilor care evoluează în Liga a 3-a;

În caz de recidivă, sancțiunea aplicată anterior va fi întotdeauna dublată.

11. Penalitățile aplicate în condițiile alin. 9 și 10 din prezentul articol pot depăși maximul general prevăzut de regulamentul disciplinar”

Din examinarea comparativă a celor două texte, instanța constată o adaptare evidentă a „autogovernării sportive” la noile provocări legate de domeniul corupției, pariurilor sportive și integrității în competițiile sportive.

* * *

În această parte a hotărârii judecătorești, instanța apreciază necesare unele mențiuni referitoare la **incriminarea faptelor de corupție în sport**, a faptelor legate de pariurile sportive și asigurarea integrității în competițiile sportive.

Principiile „autogovernării” și „autoreglementării” în domeniul sportiv și, respectiv, prevederea unor fapte ca abateri disciplinare în Regulamentele disciplinare ale diferitelor cluburi, federații, ligi sportive și, corelativ, „exercitarea puterii disciplinare” a organelor jurisdicționale sportive, nu înlătură dreptul statului de a incrimina în legea penală fapte calificate ca abateri disciplinare (toate sau numai unele dintre acestea) ori alte fapte (neprevăzute ca bateri disciplinare), în principiu cele două forme de răspundere juridică (răspunderea disciplinară și răspunderea penală) neexcluzându-se și necondiționându-se reciproc.

Legiuitorul român, până în prezent, nu a adoptat dispoziții speciale, distincte de cele de drept comun, de incriminare a unor fapte săvârșite în activitatea sportivă, aspect care poate fi de

natură să justifice, după caz, fie o jurisprudență neunitară, fie dificultăți în conformarea destinatarilor legii.

În unele state au fost adoptate texte cuprinzând incriminări referitoare la corupția în sectorul public și privat (activitatea de afaceri) și la corupția în activitățile sportive, pariuri sportive și integritate în competițiile sportive (S.U.A. - Kansas, „Sports bribery”, Missouri, „Sports bribery”, New York, „Sports bribery”, Nevada, „Sports bribery Laws”, etc.; Regatul Unit – „Bribery Act 2010”).

* * *

Jurisprudența națională a soluționat, recent, o cauză având ca obiect fapte de corupție în domeniul sportiv (*meciuri de fotbal*).

Astfel, în cauza nr.4689/111/2009 a Tribunalului Bihor (rechizitoriul nr.39/P/2009 din 29.06.2009 al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – D.N. A.), a fost pronunțată sentința penală nr.9/P din 17.01.2012, nedefinitivă, au fost condamnați inculpații C.S. și O.G. trimiși în judecată pentru infracțiunile dare de mită, trafic de influență și cumpărare de influență, faptele constând în următoarele:

- fapta inculpatului C.S. de a pretinde suma de 30.000 euro de la inculpatul O.G., președintele clubului ACU Arad, lăsând să se înțeleagă că are influență asupra președintelui clubului FC Bihor, numitul T.A.A., și asupra jucătorilor de fotbal, ***pentru ca aceștia să nu-și apere în mod corect șansele și să piardă meciul cu ACU Arad;***

- fapta inculpatului C.S. de a oferi, în mod direct, suma de 35.000 euro jucătorilor de fotbal de la FC Bihor ***pentru ca aceștia să nu își apere corect șansele și să piardă meciul cu ACU Arad;***

- fapta inculpatului O.G., președintele clubului ACU Arad, de a fi de acord să-i dea inculpatului C.S. suma de 25.000 euro, urmând să-i remită încă 5.000 euro la finalul meciului, acesta lăsând să se înțeleagă că are influență asupra președintelui clubului FC Bihor, numitul T.A.A., și asupra jucătorilor de fotbal, ***pentru ca aceștia să nu-și apere în mod corect șansele și să piardă meciul cu ACU Arad.***

Se constată că, în acest caz, ***faptele de corupție sunt în legătură cu încălcarea obligației de fidelitate.***

* * *

IX. 4 ARGUMENTELE INSTANȚEI REFERITOARE LA SOLUȚIA PRIVIND ACUZAȚIILE DE FAVORIZAREA INFRACȚORULUI ȘI FALS ÎN ÎNSCRISURI SUB SEMNĂTURĂ PRIVATĂ

IX. 4. 1 Argumentele cu privire la acuzația de favorizarea infractorului, prevăzută de art.264 C.pen.

În opinia acuzării, potrivit rechizitoriului, constituie infracțiunea de favorizarea infractorului, prevăzută de art.264 C.pen., după caz, în raport cu fiecare inculpat, următoarele fapte:

„- alcătuirea frauduloasă la data de 20.05.2008 a două antecontracte de vânzare-cumpărare, în care au fost introduse mențiuni necorespunzătoare adevărului în privința conținutului, datei și voinței reale a părților, folosite ulterior în timpul anchetei penale, precum și darea unor declarații mincinoase în calitate de martor în timpul audierii din 09.09.2008, în scopul de a îngreuna și întârzia finalizarea urmăririi penale;

- de a redacta în mod fraudulos, la data de 20 mai 2008, un antecontract de vânzare-cumpărare între Marino Gheorghe Radu și George Becali, prin consemnarea-atestarea unor mențiuni necorespunzătoare adevărului, în legătură cu data reală a întocmirii înscrisului și voința părților, precum și declararea în mod mincinos a contextului perfectării înscrisului menționat în cadrul audierii din 25.09.2008, în scopul de a îngreuna prezenta anchetă și de a-i exonera de o posibilă răspundere penală pe inculpații Becali George și Teia Sponte;

- de a se implica direct în perfectarea unui antecontract de vânzare-cumpărare în formă olografă, în care se atesta în mod nereal – sub semnătura sa în calitate de martor – executarea înscrisului în luna aprilie 2008, deși acesta a fost realizat mult mai târziu, în 20 mai 2008 și darea în calitate de martor a unor declarații mincinoase în legătură cu modul de întocmire a actului menționat anterior, toate în scopul de a îngreuna astfel urmărirea penală declanșată împotriva inculpaților Becali George și Teia Sponte și de a-i exonera de o posibilă răspundere penală;

- de a se implica direct în perfectarea unui antecontract de vânzare-cumpărare în formă olografă, în care se atesta în mod nereal – sub semnătura sa în calitate de martor – executarea înscrisului în luna aprilie 2008, deși acesta a fost realizat mult mai târziu, în 20 mai 2008, precum și darea în calitate de martor, la data de 25.09.2008, a unei declarații mincinoase privind modul de întocmire a actului menționat, reprezintă acte concrete de ajutorare a inculpaților Becali George și Teia Sponte, comise în scopul de a îngreuna urmărirea penală declanșată împotriva acestora și exonerarea de la o posibilă răspundere penală”.

În sinteză, acuzațiile constau în faptul că persoanele arătate în actul de sesizare au fost implicate, după caz, în redactarea/alcătuirea/semnarea celor 2 înscrisuri sub semnătură privată și, respectiv, în faptul că au dat declarații mincinoase/au făcut afirmații mincinoase în cursul urmăririi penale cu privire la întocmirea acelor înscrisuri, în „scopul de a îngreuna urmărirea penală” și „de a-i exonera de o posibilă răspundere penală” pe inculpații BECALI GEORGE și TEIA SPONTE.

Instanța apreciază că nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de favorizarea infractorului pentru motivele ce se vor arăta:

Potrivit art.264 din Codul penal, cu denumirea marginală „**Favorizarea infractorului**”:

„Ajutorul dat unui infractor fără o înțelegere stabilită înainte sau în timpul săvârșirii infracțiunii, pentru a îngreuna sau zădărnici urmărirea penală, judecata sau executarea pedepsei

ori pentru a asigura infractorului folosul sau produsul infracțiunii, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 7 ani.

Pedeapsa aplicată favorizatorului nu poate fi mai mare decât pedeapsa prevăzută de lege pentru autor”.

Așa cum rezultă din chiar textul citat (aliniatul 1, dar și aliniatul 2), infracțiunea de favorizare a infractorului este **o infracțiune subsecventă** deoarece, înainte de a exista fapta de favorizare, trebuie să existe o infracțiune săvârșită de altă persoană decât cel care va fi un favorizator al acelei fapte.

De asemenea, se reține că, potrivit textului art. 264 alin.1 C.pen., cel care profita de activitatea favorizatorului este întotdeauna **un infractor** (deoarece se menționează că *ajutorul este dat „unui infractor”*).

Aceasta înseamnă, pe de o parte, că *fapta favorizată poate fi numai o infracțiune, adică o faptă pentru care să se poată legalmente pune în mișcare acțiunea penală*, iar pe de altă parte, că *cel favorizat îndeplinise, în momentul săvârșirii actelor de favorizare, toate condițiile prevăzute de lege pentru a fi considerat ca atare, adică un infractor*.

În lipsa unei definiții legale, **„infractor”** este persoana care a săvârșit, cu vinovăție, vreuna dintre faptele pe care legea le pedepsește ca infracțiune consumată sau ca tentativă ori care a participat la săvârșirea unei asemenea fapte ca instigator sau complice. Prin **„infracțiune”**, potrivit art.17 C.pen., se înțelege *„fapta care prezintă pericol social, săvârșită cu vinovăție și prevăzută de legea penală”*. În consecință, nu există identitate între noțiunile de *„faptă prevăzută de legea penală”* și **„infracțiune”**, respectiv, între noțiunile de *„făptuitor”* și **„infractor”**.

Așa cum constant s-a arătat în doctrina juridică și în jurisprudență, *fapta anterioară favorizării trebuie să îndeplinească toate condițiile prevăzute de art. 17 C.pen. pentru a fi infracțiune*. În lipsa uneia dintre trăsăturile esențiale ale infracțiunii, favorizarea acelei fapte nu atrage răspunderea penală (de exemplu, lipsește vinovăția ori anumite împrejurări înlătură caracterul penal al faptei).

Dacă legiuitorul ar fi dorit ca fapta principală să fie ceva mai puțin decât o infracțiune - spre exemplu, *o faptă prevăzută de legea penală* - atunci ar fi menționat acest lucru, așa cum a făcut în cazul infracțiunii de tănuire (în textul art.221 C.pen. legiuitorul folosind expresia *„...cunoscând că bunul provine din săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală”*).

Instanța apreciază că aceasta este corecta interpretare a textului incriminator (în sensul că nu există identitate între noțiunile de *„faptă prevăzută de legea penală”* și **„infracțiune”**, respectiv, între noțiunile de *„făptuitor”* și **„infractor”**) și din examinarea *„Expunerii de motive” la noul Cod penal* potrivit căruia, referitor la această infracțiune, sub noua denumire *„favorizarea făptuitorului”* (art.269), se arată că *„... au fost aduse unele modificări atât sub aspect terminologic dar și de conținut. În primul rând, s-a renunțat la folosirea noțiunilor de „infracțiune” și „infractor” în*

favoarea celor de „faptă prevăzută de legea penală” și de „făptuitor” întrucât activitatea de înfăptuire a justiției este împiedicată inclusiv prin sprijinirea unei persoane care a comis o faptă interzisă de legea penală dar care ar putea în conecre să nu angajeze răspunderea penală datorită unor cauze care fac imposibilă îtrunirea trăsăturilor esențiale ale infracțiunii (de pildă minoritatea sau eroarea de fapt). Aceasta deoarece verificarea condițiilor de existență sau inexistență a responsabilității penale a unei persoane se face în cadrul unui proces penal și nu în raport de aprecierea făcută de favorizator. În același timp, s-a renunțat la favorizarea reală ca modalitate de comitere a acestei infracțiuni, acțiunile respective fiind prevăzute în conținutul infracțiunii de tănuire”.

În consecință, această expunere de motive, pe de o parte, sugerează că noul Cod penal extinde condițiile răspunderii penale pentru această faptă (favorizarea personală), incriminând-o sub denumirea de „Favorizarea făptuitorului” (art.269), iar pe de altă parte, contribuie la concluzia că, „de lege lata”, numai printr-o interpretare extensivă a actualului text prevăzut de art.264 C.pen. s-ar putea examina posibilitatea condamnării inculpaților pentru *favorizarea infractorului*.

Însă, pentru motivele deja menționate, instanța apreciază că interpretarea textului incriminator în defavoarea acuzatului, prin extinderea domeniului de aplicare la situații și fapte care nu au fost avute în vedere de legiuitor, nu este permisă potrivit art.7 din C.E.D.O. astfel cum a fost interpretat în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Infracțiunea de favorizarea infractorului, prevăzută de art.264 C.pen., este periculoasă nu numai pentru că periclitează înfăptuirea justiției, ci și pentru că de ea profită un infractor autentic.

Ajutorul dat unui infractor, și care constituie elementul material al infracțiunii prevăzute de art.264 C.pen., poate consta într-o acțiune ori într-o inacțiune. Fapta constă într-**un ajutor dat unui infractor**, iar din exprimarea legiuitorului rezultă *sprijinirea certă, efectivă, a unui infractor*. De asemenea, potrivit legii, ajutorul acordat infractorului trebuie să aibă aptitudinea de a-l sprijini pe acesta, de a-i sluji pentru a se sustrage de la urmărirea penală, de la judecată ori de la executarea pedepsei, ori pentru a-i asigura folosul sau produsul infracțiunii; *ajutorul dat infractorului trebuie să aibă acest potențial în lipsa căruia nu poate fi socotit ca o contribuție efectivă la periclitarea justiției penale*.

În ceea ce privește prima modalitate de săvârșire a infracțiunii, fapta mai este denumită în literatura de specialitate „favorizare personală” și, pentru existența ei, ajutorul acordat trebuie să fie de natură a îngreuna sau zădărnici justiția penală. În consecință, ajutorul acordat infractorului trebuie să vizeze urmărirea penală, judecata sau executarea pedepsei, în sensul *îngreunării acestora (creării de dificultăți) sau zădărniciii lor (a le face inutile, inefficiente)*.

Sub aspectul laturii subiective, în momentul în care se săvârșește fapta de favorizare, subiectul activ *trebuie să știe că dă ajutor unui infractor*, adică unei persoane care a săvârșit, cu

vinovăție, o faptă prevăzută de legea penală, fie în formă consumată, fie în forma tentativei pedepsibile.

În rezumat, pe de o parte, favorizatorul trebuie să știe că s-a comis o infracțiune al cărei autor, instigator sau complice beneficiază de ajutorul său, iar pe de altă parte, să știe că acea infracțiune a fost consumată ori a rămas în faza tentativei pedepsibile.

În consecință, dacă făptuitorul nu știe că acordă ajutor unui infractor ori știe că favorizatul a comis o faptă ilicită dar nu are date la îndemână, în acel moment, pentru a-și da seama că este vorba de o infracțiune, atunci cel care dă un astfel de ajutor nu săvârșește fapta prevăzută și pedepsită de art. 264 C.pen.

În opinia instanței, toate elementele conținutului infracțiunii - latură obiectivă, latură subiectivă, obiect, subiect etc. - adică totalitatea condițiilor cerute de lege pentru ca o anumită faptă să constituie infracțiune, trebuie să se realizeze cumulativ.

Astfel, dacă favorizarea a fost făcută față de o persoană care, ulterior, se constată a nu fi infractor, nu se poate aprecia ca fiind realizat conținutul constitutiv al infracțiunii de favorizare a infractorului numai pe considerentul realizării urmării socialmente periculoase. Lipsa unora dintre elementele conținutului faptei prevăzute de legea penală nu pot fi suplinite prin existența altora. Incriminând fapta de favorizare a infractorului, legiuitorul a urmărit să pedepsească fapta persoanei care creează un pericol pentru înfăptuirea justiției prin aceea că ajută un infractor, fapta constând deci în ajutorul dat unui infractor, iar prin aceasta se perturbă sau se zădărnicește activitatea de înfăptuire a justiției. Nu orice periclitate a activității de înfăptuire a justiției, ca o condiție suficientă prin ea însăși, este incriminată prin textul art.264 C.pen., ci numai aceea care este săvârșită prin intermediul ajutorului dat unui infractor. Dacă lezarea valorilor sociale apărute de legea penală nu se face în modalitățile și condițiile strict prevăzute de aceasta, atunci fapta săvârșită de presupusul favorizator nu poate fi infracțiune. Nu se poate ignora caracterul subsecvent al infracțiunii de favorizare, aceasta trebuind să se raporteze la o infracțiune care să fi fost săvârșită de către cel favorizat.

Or, dacă aceasta din urmă (persoana favorizată) nu a săvârșit o infracțiune și nu este infractor, pe cale de consecință, nu mai poate exista infracțiunea de favorizare a infractorului.

Dacă s-ar concluziona în sens contrar, s-ar ajunge la situația inacceptabilă de a considera ca infracțiune orice îngreunare a activității de justiție, ceea ce, desigur, nu este posibil („*nullum crimen sine lege*”). De asemenea, ori de câte ori favorizatul este considerat a nu fi săvârșit o faptă penală (inclusiv pe temeiul art. 44-51 C.pen.), nu va exista nici infracțiunea de favorizare a infractorului.

* * *

Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a statuat că dreptul la un proces echitabil în cauzele penale include „dreptul, pentru orice „acuzat”, în sensul autonom pe care articolul 6 îl atribuie acestui termen, de a păstra tăcerea și de a nu încerca să contribuie la propria sa incriminare” (cauza Funke v. Franța, 25 februarie 1993).

În hotărârea pronunțată în cauza *Saunders v. Regatul Unit* (17 decembrie 1996), se face o precizare importantă în această privință: „Curtea reamintește că, chiar dacă articolul 6 al Convenției nu menționează în mod expres, dreptul de a păstra tăcerea, și una din componentele lui - dreptul de a nu contribui la propria sa incriminare - acestea sunt norme internaționale general recunoscute, care se află în centrul noțiunii de proces echitabil consacrată prin acest articol (articolul 6). Motivele lor de a fi (în, în special, de protecția acuzatului împotriva aplicării forței coercitive abuzive din partea autorităților, ceea ce evită erorile judiciare și permite să fie atinse scopurile articolului 6 [...]). În particular, **dreptul de a nu contribui la propria sa incriminare** presupune că, într-o cauză penală, **acuzarea caută să-și întemeieze argumentația fără a recurge la elemente probante obținute prin constrângere sau presiuni, în pofda voinței acuzatului. În acest sens, acest drept este strâns legat de principiul prezumției de nevinovăție consacrat în articolul 6(2) din Convenție**”.

Privilegiul împotriva autoincriminării și dreptul acuzatului de a păstra tăcerea, garanții implicite ale dreptului la un proces echitabil, au fost examinate, după anul 1993, în mai multe cauze aflate pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului (*J.B. contra Elveția*, 2001, *I.J.*, *GMR* și *AKP contra Marii Britanii*, 2000, *Kansal contra Marii Britanii*, 2004, *Jalloh contra Germaniei*, 2006, *Weh contra Austria*, 2004, *Allan contra Marii Britanii*, 2002, *Murray contra Marii Britanii*, 1996, *Serves contra Franței*, 1997), fiind constant relevată necesitatea interzicerii utilizării oricăror mijloace de constrângere în scopul obținerii de probe împotriva voinței acuzatului, precum și faptul că, față de caracterul autonom al noțiunii de „acuzare în materie penală”, trebuie considerat că **și martorul se bucură de acest drept în măsura în care, prin declarația pe care o face, s-ar putea autoincrimina**.

În rezumat, **privilegiul împotriva autoincriminării** este un principiu conform căruia statul nu poate obliga **un suspect** să coopereze cu acuzarea prin oferirea de probe ce l-ar putea incrimina.

Or, în condițiile în care există indicii rezonabile, pe de o parte, că o persoană a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală, iar pe de altă parte, că va fi pusă sub acuzare, **ascultarea acesteia în calitate de martor, sub prestare de jurământ** - și, deci, sub sancțiunea penală a săvârșirii infracțiunii de mărturie mincinoasă - cu privire la fapte sau împrejurări care l-ar putea incrimina, poate fi - potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului - de natură a aduce atingere celor două reguli menționate (**privilegiul împotriva autoincriminării și dreptul acuzatului de a păstra tăcerea**).

Astfel, conform rechizitoriului, o parte a acuzațiilor incluse în fapta de favorizare a infractorului, ca infracțiune prevăzută de art.264 C.pen., constau în următoarele:

- **darea unor declarații mincinoase în calitate de martor în timpul audierii din 09.09.2008**, în scopul de a îngreuna și întârzia finalizarea urmăririi penale (inculpatul MARINO GHEORGHE RADU).